

การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ - ห้วยใหญ่
อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

**Local Communities Acceptance of Participatory Boundary
Delineation Activity of Taboa-huaiyai Wildlife Sanctuary,
Nongbuadang District, Chaiyaphum Province**

Mr. Nirawat Winagorn

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Resources Management

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมายแนวเขต
ป่าอนุรักษ์ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่
อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ชื่อและนามสกุล นายนิรวัฒน์ วินาการ

แขนงวิชา การจัดการการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. คุสิต เวชกิจ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. คุสิต เวชกิจ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์พันธุ์ เขียวหิรัญ)

(รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑิชา พุทชาคำ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอนองบัวแดง
จังหวัดชัยภูมิ

ผู้ศึกษา นายนิวัฒน์ วินากร รหัสนักศึกษา 2569000504 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
(การจัดการทรัพยากรเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. ดุสิต เวชกิจ **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของราษฎรที่มีที่ดินทำ
กินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ 2) ศึกษาระดับการยอมรับของราษฎรในกิจกรรม
การหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ศึกษาความ
ต้องการของราษฎรในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ทำการสำรวจข้อมูลจากประชากรจำนวน 103 ครัวเรือน ซึ่งเป็นราษฎรที่มีที่ดินทำกิน
ติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยสัมภาษณ์ประชากรทั้งหมด สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับพรรณนาลักษณะทั่วไปของข้อมูล และวิเคราะห์ความ
ต้องการในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการศึกษา จากการรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 93 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.29 โดย
เป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.12 มีช่วงอายุที่มากที่สุดคือ ช่วงอายุระหว่าง 41-60 ปี คิด
เป็นร้อยละ 68.82 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.82 จำแนกตาม
บทบาททางสังคม พบว่าไม่มีบทบาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.27 รายได้รวมต่อปี
มากกว่า 150,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.71 ส่วนใหญ่ มีที่ดินที่ครอง 10-25 ไร่
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.84 ซึ่งระดับการยอมรับกิจกรรมการหมายแนวเขต มีระดับการยอมรับ
อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.84 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 สำหรับความต้องการของราษฎร
ในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขต ส่วนใหญ่ต้องการสัญลักษณ์แนวเขตที่ชัดเจนและถาวร
ต้องการให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมในการดำเนินการ รวมทั้งต้องการให้ราษฎรเข้าร่วมในทุก
ขั้นตอนและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ การหมายแนวเขต การยอมรับ การมีส่วนร่วม

Independent Study title: Local Communities Acceptance of Participatory Boundary Delineation Activity of Taboa-huaiyai Wildlife Sanctuary, Nongbuadang District, Chaiyaphum Province

Author: Mr. Nirawat Winagorn ID 2569000504

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Resources Management)

Independent Study advisor: Dr. Dusit Wechakit, Associate Professor;

Academic year: 2015

Abstract

The study was aimed to 1) Study the data of villagers whose lands were adjacent to Taboa-Huaiyai Wildlife Sanctuary, 2) Study the acceptance level from villagers whose lands were adjacent to Taboa-Huaiyai Wildlife Sanctuary, which the boundary was delineated through community participation process, 3) Study the requirement improve from the villagers in the boundary was delineated through community participation process.

The methodology used in the study was a questionnaire to collect a data by interviewing all individuals of 103 households. The collected data was analyzed by statistic using a percentage, an average value (mean), for describe the data and analyzed the requirement improve of villagers in the boundary was delineated through community participation process.

Which the study collected data 93 households (90.29%). The findings were that majority of villagers are male (73.12%) at the age of 41-60 years old (68.82%), the highest level of education was a primary level (68.82%), almost of them have no social role (75.27%), income more than 150,000 Bath per year (38.71%) size of land hold per household are 10-25 Rai, which there was 54.84 %. The results of acceptance level of the Taboa-Huaiyai Wildlife Sanctuary was most (54.84%) and an average value 4.40, the requirement improve of the villagers in the boundary was delineated through community participation process can summarize was making boundary symbol is permanent, establishment committee to cooperate with the staff, give the villagers attends in every the step and there is checking with always.

Keywords: Delineated Boundary, Acceptance, Participation

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.คุสิต เวชกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้แนะนำ เสนอแนะแนวทาง และให้กำลังใจ ในการจัดทำผู้ศึกษาวิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณอภิรักษ์ เข้มชื่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรยั่งยืน ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอด ประสบการณ์ ในกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณหน่วยงาน ปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก แก่ผู้ศึกษาวิจัย ขอขอบคุณราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ที่กรุณาให้ข้อมูลและตอบแบบสัมภาษณ์ ขอขอบคุณศูนย์ศึกษาการพัฒนาการจัดการเขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าที่ 2 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ที่กรุณา เอื้อเฟื้อข้อมูลและบุคลากรสำหรับการทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่อุปการะจนสำเร็จการศึกษา พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ตลอดเวลา และขอขอบคุณเพื่อนทุกคนที่สนับสนุนและให้กำลังใจ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่ บิดา มารดา บุรพจารย์และผู้มีพระคุณ ทุกท่าน

นิรวัฒน์ วินาคร

กุมภาพันธ์ 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดของการมีส่วนร่วม	5
ทฤษฎีการยอมรับ	10
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของรัฐ	16
ข้อมูลทั่วไปของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
ข้อมูลพื้นฐานของราษฎรที่มีที่ทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ	34
การยอมรับในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ของราษฎรที่มีที่ทำกิน ติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จากกิจกรรมการหมายแนวเขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ	44
ความต้องการของราษฎรในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ	63
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุปการวิจัย	65
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	76
ก รูปภาพกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ บริเวณเขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ	77
ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา	84
ค รูปภาพการเก็บข้อมูลการยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมายแนวเขต ป่าอนุรักษ์ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ	90
ประวัติผู้ศึกษา	93

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวน และค่าร้อยละเพศของราษฎรทั้งหมด	35
ตารางที่ 4.2 จำนวน และค่าร้อยละอายุของราษฎรทั้งหมด	35
ตารางที่ 4.3 จำนวน และค่าร้อยละระดับการศึกษาของราษฎรทั้งหมด	36
ตารางที่ 4.4 จำนวน และค่าร้อยละบทบาทของราษฎรทั้งหมด	36
ตารางที่ 4.5 จำนวน และค่าร้อยละรายได้รวมต่อปีของราษฎรทั้งหมด	37
ตารางที่ 4.6 จำนวน และค่าร้อยละจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎรทั้งหมด	37
ตารางที่ 4.7 จำนวน และค่าร้อยละเพศของราษฎร ในตำบลนางแดด	38
ตารางที่ 4.8 จำนวน และค่าร้อยละอายุของราษฎร ในตำบลนางแดด	38
ตารางที่ 4.9 จำนวน และค่าร้อยละระดับการศึกษาของราษฎร ในตำบลนางแดด	39
ตารางที่ 4.10 จำนวน และค่าร้อยละบทบาทของราษฎร ในตำบลนางแดด	39
ตารางที่ 4.11 จำนวน และค่าร้อยละรายได้รวมต่อปีของราษฎร ในตำบลนางแดด	40
ตารางที่ 4.12 จำนวน และค่าร้อยละจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎร ในตำบลนางแดด	40
ตารางที่ 4.13 จำนวน และค่าร้อยละเพศของราษฎร ในตำบลถ้ำวัวแดง	41
ตารางที่ 4.14 จำนวน และค่าร้อยละอายุของราษฎร ในตำบลถ้ำวัวแดง	41
ตารางที่ 4.15 จำนวน และค่าร้อยละระดับการศึกษาของราษฎร ในตำบลถ้ำวัวแดง	42
ตารางที่ 4.16 จำนวน และค่าร้อยละบทบาทของราษฎร ในตำบลถ้ำวัวแดง	42
ตารางที่ 4.17 จำนวน และค่าร้อยละรายได้รวมต่อปีของราษฎร ในตำบลถ้ำวัวแดง	43
ตารางที่ 4.18 จำนวน และค่าร้อยละจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎร ในตำบลถ้ำวัวแดง	43
ตารางที่ 4.19 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในภาพรวม ของกิจกรรมการหมายแนวเขต ในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมด	44
ตารางที่ 4.20 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมด	46
ตารางที่ 4.21 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมด	47
ตารางที่ 4.22 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินแนวเขตป่าอนุรักษ์ และทำบันทึกร่วมกันในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมด	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.23 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 4 การประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ในภาพรวมจากรายการทั้งหมด	50
ตารางที่ 4.24 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในภาพรวม ของกิจกรรมการหมายแนวเขต ในตำบลนางแดด	51
ตารางที่ 4.25 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่ ในตำบลนางแดด	52
ตารางที่ 4.26 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับ ในขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในตำบลนางแดด	53
ตารางที่ 4.27 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินแนวเขตป่าอนุรักษ์ และทำบันทึกร่วมกันในตำบลนางแดด	55
ตารางที่ 4.28 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 4 การประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ในตำบลนางแดด	56
ตารางที่ 4.29 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในภาพรวมของกิจกรรม การหมายแนวเขต ในตำบลถ้ำวัวแดง	57
ตารางที่ 4.30 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่ ในตำบลถ้ำวัวแดง	58
ตารางที่ 4.31 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับ ในขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในตำบลถ้ำวัวแดง	59
ตารางที่ 4.32 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินแนวเขตป่าอนุรักษ์ และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในตำบลถ้ำวัวแดง	61
ตารางที่ 4.33 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 4 การประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ในตำบลถ้ำวัวแดง	62

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่.....	23
ภาพที่ 2.2 ลักษณะภูมิประเทศบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่.....	24
ภาพที่ 2.3 ความลาดชันของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่.....	25
ภาพที่ 2.4 แสดงชนิดป่าบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่.....	27

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตทรัพยากรป่าไม้เป็นเสมือนสมบัติสาธารณะ ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากป่าทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งชาวบ้านมีความใกล้ชิดและผูกพันกับป่าในลักษณะการพึ่งพิงป่าเพื่อการดำรงชีวิต จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2439 ได้มีการตั้งกรมป่าไม้ขึ้นมาเป็นหน่วยงานหลักเพียงหน่วยงานเดียว เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ (กรมป่าไม้, 2539)

ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นมา ซึ่งเป็นกระทรวงใหม่ และมีการเสนอให้แยกงานที่เกี่ยวกับป่าเศรษฐกิจและงานด้านอนุรักษ์ รวมทั้งงานด้านคุ้มครองออกจากกัน โดยให้งานทางด้านป่าเศรษฐกิจอยู่กับกรมป่าไม้ งานด้านอนุรักษ์และคุ้มครองให้ไปจัดตั้งเป็นกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นกรมที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้มีอยู่หลายฉบับ แต่ที่เป็นกฎหมายหลัก คือ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งในกฎหมายที่ได้กล่าวมานี้ มีมาตรการจำกัดการทำลายทรัพยากรป่าไม้และสงวนพื้นที่ป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ

ในส่วนของพื้นที่อนุรักษ์เพื่อการจัดการด้านอนุรักษ์สัตว์ป่า ซึ่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ได้กำหนดให้บริเวณที่ดินที่มีความเหมาะสมในการเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยตลอดภย ก็จะมีประกาศพระราชกฤษฎีกาเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งบริเวณดังกล่าวห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่า รวมทั้งห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับการอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังห้ามยึดถือครอบครองที่ดิน ตัดโค่นแผ้วถาง เผาทำลายต้นไม้อายุหรือพฤษชาติ หรือซุดหาแร่ ดิน หิน หรือเลี้ยงสัตว์ หากมีผู้ใดฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษทั้งจำและปรับ ต่อมาได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 โดยใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 แทน (พยงค์ จัตรีวิรุฬห์, 2543)

ปัจจุบันเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อาศัยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เป็นหลัก โดยมีเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลและลาดตระเวนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการป้องกันปราบปรามและการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งนับว่าเป็นความพยายามที่จะจัดการพื้นที่ป่าให้คงความอุดมสมบูรณ์ทั้งด้านพืชพรรณป่าไม้และสัตว์ป่า รวมถึงการจัดการป่าไม้เพื่อคงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ในระยะยาวของระบบนิเวศป่าไม้ให้สามารถเอื้อประโยชน์แก่ประชาชนทั้งในท้องถิ่น และประชาชนส่วนรวมของประเทศทั้งในทางตรงและทางอ้อม แต่ทั้งนี้ในปัจจุบันก็ยังคงมีปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการพื้นที่ป่าดังกล่าว เช่น การลักลอบตัดไม้ ถ่าสัตว์ เก็บหาของป่า และที่สำคัญ คือ ปัญหาเรื่องแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ชัดเจน ก่อให้เกิดการบุกรุกเพื่อขยายพื้นที่ทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

โครงการอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวและผืนป่าอีสานตะวันตก ระยะที่ 2 ภายใต้สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินโครงการขยายผลการปฏิบัติงานการหมายแนวเขต โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่อาศัยอยู่โดยรอบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อันจะนำไปสู่การลดความขัดแย้งและสร้างความร่วมมือในปกป้องและคุ้มครองพื้นที่ป่าร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับราษฎรที่มีพื้นที่ทำกินติดกับแนวเขต รวมถึงส่งผลให้หน่วยงานราชการอื่นสามารถเข้ามาดำเนินกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่ได้เต็มประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นต้นแบบในการดำเนินงาน เพื่อขยายผลนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์อื่น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อมูลพื้นฐานของราษฎร ข้อมูลระดับการยอมรับของชุมชนท้องถิ่น ในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ และความต้องการของราษฎรในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

2.2 เพื่อศึกษาระดับการยอมรับของราษฎรในกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

2.3 เพื่อศึกษาความต้องการของราษฎรในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านประชากร ราษฎรที่เป็นตัวแทนครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ และได้ทำบันทึกข้อตกลงการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 103 ครัวเรือน ในพื้นที่ตำบลนางแดดและตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เพื่อต้องการทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น ระดับการยอมรับของชุมชนท้องถิ่นและความต้องการของราษฎรในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

3.3 ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2559

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ราษฎร หมายถึง เจ้าของที่ดินหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

การยอมรับ หมายถึง ยอมรับกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ และได้ทำบันทึกข้อตกลงการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และไม่มีการบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติมหลังจากที่มีการหมายแนวเขตร่วมกัน

ป่าอนุรักษ์ หมายถึง ป่าของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่

การหมายแนวเขต หมายถึง กิจกรรมที่มีผู้นำชุมชน ราษฎรเจ้าของที่ดินทำกิน ตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่โครงการภูเขียว-โลว์ ระยะที่ 2 ได้ร่วมเดินแนวเขตบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยใช้สีทาสตามก้อนหิน หรือต้นไม้ใหญ่เพื่อให้เห็นว่าเป็นพื้นที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของราษฎรเจ้าของที่ดินทำกินที่ติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ร่วมในการประชุมชี้แจงและวางแผนการดำเนินงานก่อนการเดินสำรวจหมายแนวเขตในพื้นที่จริง และการมีส่วนร่วมในการเดินสำรวจหมายแนวเขตและทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน

ระดับการยอมรับ หมายถึง การแบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับในกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยกำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับการยอมรับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับการยอมรับน้อย
- 3 หมายถึง ระดับการยอมรับปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับการยอมรับมาก
- 5 หมายถึง ระดับการยอมรับมากที่สุด

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าไปพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ ให้แก่ราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน นำมาปรับปรุงแนวเขตให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

5.3 สามารถลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ระหว่างเจ้าหน้าที่กับราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดของการมีส่วนร่วม
2. ทฤษฎีการยอมรับ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของรัฐ
4. ข้อมูลทั่วไปของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดของการมีส่วนร่วม

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2547) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม คือ การที่ปัจเจกบุคคล กลุ่มคนหรือองค์กรประชาชนที่เห็นพ้องต้องกันเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ไขปัญหาและร่วมรับผิดชอบ โดยความสมัครใจ เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการร่วมกัน รวมถึงบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ยังเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ศึกษาปัญหาหารือวิเคราะห์และวางแผน รวมถึงการร่วมดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม ด้วยรูปแบบของการมีส่วนร่วม ซึ่งมีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยตนเอง
2. การมีส่วนร่วมโดยผ่านกลุ่ม คือ การคัดเลือกตัวแทนของตนหรือของกลุ่มเข้าไปเป็นผู้แทน
3. การมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทน คือ การให้ตัวแทนครัวเรือนซึ่งอาจเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือบุคคลซึ่งมีกำลังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม

ทั้งนี้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับการที่จะต้องใช้เวลาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเข้าไปมีส่วนร่วมจะต้องไม่มากกว่าผลตอบแทนที่จะได้รับ และมีความสนใจในประเด็นหรือเรื่องราวที่สอดคล้องร่วมกัน รวมถึงต้องไม่รู้สึกระทอนกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ หรือสถานภาพทางสังคม

Erwin (อ้างถึงใน ยูพาพร รูปงาม, 2545) ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ให้คุณคณาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไข ปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของคุณคณา แก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้ วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานขององค์การและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2543) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมทำให้เกิดการเรียนรู้ตั้งแต่ เริ่มโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการ และสร้างพลังผลักดันให้ริเริ่มโครงการหรือการดำเนินงานอื่นๆ ได้อีก

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531) สรุป การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วม อย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมจะเป็น เครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการนั้น ได้รับการตอบสนองและมั่นใจมากขึ้นว่า ผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน

การเกลี้ยกล่อมเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วม ซึ่ง Maslow (อ้างถึงใน อकिन รพีพัฒน์, 2527) กล่าวว่าไว้ว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือ และการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับชั้นความต้องการ (hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับดังนี้

1. ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (physiological needs) เป็นความต้องการขั้น พื้นฐานของมนุษย์ (survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการทางความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือ ความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

3. ความต้องการทางด้านสังคม (social needs) ได้แก่ ความต้องการด้านความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4. ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (self-esteem needs) ได้แก่ ความภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้ เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถและความสำคัญของบุคคล

5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (self-actualization needs) เป็นความต้องการในระดับสูงสุด ที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2543 อ้างถึงใน ดารา คำภักดี ปรียานุช บัญญัติ และศุภวรรณ ตันติอำไพ, 2549) ได้สรุปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจ หรือเคยเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้มาเข้าร่วมด้วยมากขึ้นและเป็นไปอย่างอิสระภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของ โครงการ ซึ่งความจำเป็นของการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป มีดังนี้

1. ประชาชนอยู่ชิดใกล้เหตุการณ์ รับทราบและเผชิญปัญหานั้นๆ เอง เช่น การรณรงค์ลดปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด ใช้สิ่งสาธารณะประโยชน์ ทุจริตการเลือกตั้งการคอร์รัปชัน ฯลฯ

2. เมื่อเข้าร่วมวิเคราะห์ปัญหาแล้วต่อไปก็คิดแก้ไข โดยมักพึ่งตนเอง

3. ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น ทุกคนจึงมีความห่วงใย และต้องเข้ามามีส่วนร่วมทำให้ประหยัดงบประมาณลงได้

4. เป็นหลักฐานในการบริหารบนพื้นฐานของความสุจริต และความยุติธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย การให้มีส่วนร่วมจากประชาชนเปรียบเสมือนให้การตรวจสอบในการทำงานของหน่วยงาน นอกจากนี้การที่กลุ่มต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม หมายถึง การได้ให้ความเป็นธรรมที่พวกเขาได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น

5. ทำให้เกิดฉันทามติที่คนทั้งหลายทราบเหตุผลของกันและกัน ซึ่งมักเห็นพ้องที่จะเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

6. จำเป็นต้องมีตัวแทนประชาชนหลายฝ่ายในการร่วมดูแลผลประโยชน์ เพราะที่ผ่านมามีผลประโยชน์จากการพัฒนามักตกถึงเฉพาะคนบางกลุ่มเท่านั้น

7. เพื่อให้ชุมชนและกลุ่มต่างๆ สนับสนุนต่อผลการตัดสินใจนั้นๆ หรือในบางกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่อยู่ในสถานะที่จะบังคับใช้การตัดสินใจนั้นๆ ได้ หรือต้องได้รับความสมัครใจสนับสนุนจากคนส่วนใหญ่ของชุมชน จึงจะสามารถดำเนินการได้ มิฉะนั้นกลุ่มที่คัดค้านอาจทำให้โครงการล้มเลิกไปได้ จึงต้องให้ชุมชนสนับสนุนโครงการให้มาก โครงการถึงจะยั่งยืน

8. เมื่อต้องตัดสินใจอย่างไรแล้ว จะเกิดผลกระทบที่สำคัญต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้ จึงต้องทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขให้รอบคอบ เช่น จะสร้างอ่างเก็บน้ำ แล้วต้องอพยพบุคคลจำนวนมากออกจากสถานที่ก่อสร้าง จะแก้ไขอย่างไรที่จะทำให้แต่ละฝ่ายพอใจ

9. ประชาชนอาจเป็นต้นเหตุของความล้มเหลวของโครงการได้ ถ้าไม่มีส่วนร่วม เพราะประชาชนต้องเป็นผู้ปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏและทบวงมหาวิทยาลัย (2546) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการต่างๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมประเมินผลโครงการต่างๆ นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่ามี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา ซึ่งประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผนในการตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยี การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผล รวมทั้งได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตน ในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาโดยประชาชนมีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2543 อ้างถึงใน ดารา คำภักดี และคณะ, 2549) ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมตามหลักการทั่วไปไว้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมนั้นจะขึ้นอยู่กับว่าจะมีส่วนร่วมในประเภทใด หรือขั้นตอนใด แต่หลักใหญ่ๆ อาจแบ่งเป็น 5 ระดับ อย่างกว้างๆ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน เช่น การให้ข้อมูล การเจ็บป่วยของตนแก่แพทย์ (แต่แพทย์ต้องรับฟังด้วย) ถ้าไม่ร่วมให้ข้อมูลที่เป็นจริง หรือแพทย์ไม่ฟังก็อาจรักษาไม่ได้ผลดี

2. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูล-ข่าวสาร เช่น การร่วมรับรู้ข้อมูลของตนจากแพทย์ เพื่อจะเป็นแนวทางตัดสินใจให้ดีขึ้น เพราะสิ่งที่แพทย์รู้เกี่ยวกับคนนั้น ตนเองอาจไม่รู้

3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (co-decision) โดยเฉพาะเกี่ยวกับโครงการที่ตนจะมีส่วนได้ส่วนเสียด้วย โดยแบ่งเป็น 3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมนั้นว่าตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี่

3.1 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ เช่น ก่อนเริ่มทำโครงการจะตัดสินใจว่าโครงการควรทำขนาดใด ทำกิจกรรมอะไรบ้าง เป็นต้น ผู้อื่นมีส่วนร่วมด้วยน้อย

3.2 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ เช่น เมื่อเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกัน และจะตัดสินใจว่าจะเริ่มโครงการนั้นหรือไม่

3.3 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ เช่น เมื่อเป็นผู้รับประโยชน์จากน้ำที่ได้รับจากอ่างเก็บน้ำ กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์ควรเป็นผู้มีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าหน้าที่

4. การมีส่วนร่วมทำ คือ ร่วมในขั้นตอนการดำเนินงาน

5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คือ ไม่มีโอกาสร่วมทำ แต่มีส่วนร่วมช่วยเหลืออื่นๆ

จากแนวคิดและความหมายของการมีส่วนร่วมดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาได้อธิบายถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ได้ดังนี้ การจัดทำแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีพื้นที่ติดกับพื้นที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัยของราษฎร ต้องมีการดำเนินการไปอย่างระมัดระวังและรอบคอบ เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดกับราษฎรในเรื่องพื้นที่ดินทำกิน จึงต้องเปิดโอกาสให้กับชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย และรวมถึงจะได้ช่วยกันดูแลรักษาแนวเขตให้คงอยู่ถาวร ซึ่งการมีส่วนร่วมของราษฎรในชุมชน โดยเฉพาะเจ้าของที่ดินทำกินที่มีพื้นที่ติดแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ได้เข้าร่วมในการประชุมชี้แจงและวางแผนการดำเนินงานก่อนการเดินสำรวจหมายแนวเขตในสภาพพื้นที่จริง และมีส่วนร่วมในการเดินสำรวจหมายแนวเขตในพื้นที่จริงและร่วมจัดทำสัญลักษณ์แนวเขตด้วยความเต็มใจ โดยจะต้องลงนามในบันทึกข้อตกลงที่ทางเจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ทั้งนี้จะต้องไม่มีการบุกรุกหรือขยายพื้นที่เพิ่มเติมในภายหลังจากการเดินหมายแนวเขตร่วมกัน

2. ทฤษฎีการยอมรับ

ขวัญตา กิระวิสาสกิจ (2542) กล่าวว่า “การยอมรับ” หมายถึง การตัดสินใจใช้นวัตกรรมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม โดยระยะเวลาในการตัดสินใจยอมรับนั้นไม่มีกำหนดที่แน่นอน แต่จะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของนวัตกรรมนั้นๆ

Foster (1973 อ้างถึงใน สุพัตรา ถนอมวงศ์, 2551) กล่าวว่า “การยอมรับ” หมายถึง การที่ประชาชนได้เรียนรู้โดยผ่านการศึกษา สามารถบรรยายได้โดยผ่านขั้นการรับรู้ การยอมรับจะเกิดได้หากมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้นั้นจะได้ผลก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้ทดลองปฏิบัติเมื่อเขาแน่ใจว่าสิ่งประดิษฐ์นั้นสามารถให้ประโยชน์อย่างแน่นอนจึงกล้าลงทุนซื้อสิ่งประดิษฐ์นั้น

ราษฎรในชุมชนท้องถิ่นที่ได้ร่วมกิจกรรมการหมายแนวเขต ถือว่ากิจกรรมการหมายแนวเขตเป็นนวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ที่เข้ามาในชุมชน ซึ่ง Rogers and Shoemaker (1971 อ้างถึงใน จุริพร กาญจนการุณ และวาสนา วงศ์ฉายา, 2553) ได้ให้คำนิยามและสรุปลักษณะของนวัตกรรมไว้ว่า การยอมรับนวัตกรรม หมายถึง การตัดสินใจที่จะนำนวัตกรรมนั้นไปใช้อย่างเต็มที่เพราะนวัตกรรมนั้นเป็นวิถีทางที่ดีกว่าและมีประโยชน์กว่าซึ่งการยอมรับนวัตกรรมเป็นกระบวนการเริ่มต้นตั้งแต่บุคคลหรือชุมชนได้สัมผัสนวัตกรรม ถูกชักจูงให้ยอมรับนวัตกรรม การตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธ ปฏิบัติตามการตัดสินใจและยืนยันการปฏิบัตินั้น กระบวนการนี้อาจช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ คือ ตัวบุคคล ชุมชนและลักษณะของนวัตกรรมในด้านองค์ประกอบในการยอมรับนวัตกรรมนั้น

นอกจากนั้น Roger (1968 อ้างถึงใน จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์, 2529) ได้แบ่งกระบวนการยอมรับนวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ ออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นของการรับรู้ หรือขั้นของการทราบข่าว (awareness stage) เป็นขั้นที่ทราบว่ามีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้น แหล่งที่ทราบข่าวจะมาจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และสื่อมวลชนต่างๆ ขั้นรับรู้เป็นขั้นที่บุคคลได้รับรู้ว่ามีแนวคิดหรือนวัตกรรม แต่ยังไม่มีความรู้สึกซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อหาและรายละเอียดต่างๆ การรับรู้ที่สำคัญที่เกี่ยวกับกระบวนการยอมรับ ได้แก่ การรับรู้ที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมเพิ่มเติม หรือการรับรู้ที่จะนำไปสู่ขั้นต่อไปของกระบวนการยอมรับ

2. ขั้นของความสนใจ (interest stage) เป็นขั้นที่ผู้ที่รับสิ่งใหม่ได้มีความสนใจในรายละเอียดอย่างมาก และคิดว่าสิ่งใหม่นี้คงจะเป็นประโยชน์ จึงเข้าไปศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ จากผู้นำหรือจากหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใหม่ ในขั้นนี้จะเกิดความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม ซึ่งในขั้นนี้ยังไม่มีการประเมินนวัตกรรมเข้ากับสถานการณ์ที่

แท้จริงของแต่ละบุคคลเพียงแต่ต้องการความรู้เพิ่ม ฉะนั้นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม การแสวงหาข้อมูล ในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนมากกว่าขั้นที่ 1

3. ขั้นของการประเมินผลหรือประเมินค่า (evaluation stage) เป็นขั้นของการตัดสินใจในการคิดว่าสิ่งใหม่นั้นดีแค่ไหนเพียงไร มีอะไรเป็นผลดีและผลเสียบ้าง บุคคลใช้ความสามารถทางสมองเพื่อจะประเมินนวัตกรรมเข้ากับนวัตกรรมของตน ขั้นนี้เป็นการทดลองในระดับความคิด (mental trial) ถ้าประชากรมีความรู้สึกว่ำนวัตกรรมมีคุณค่าและมีประโยชน์ ก็จะลงมือทดลองทำดู ซึ่งประชากรแต่ละคนย่อมมีความไม่แน่ใจในผลที่จะได้รับจากนวัตกรรม ประชากรจะมีความรู้สึกว่าจะต้องเสี่ยง เนื่องจากความไม่รู้จริงและไม่เคยมีประสบการณ์ ขั้นนี้ประชากรต้องการแรงกระตุ้นจากเพื่อน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ความสำคัญของขั้นนี้ คือ การสร้างความรู้สึก (affective) ที่ดีต่อนวัตกรรม ฉะนั้น ความรู้และข้อมูลต่างๆ ในขั้นที่ 2 (ขั้นของความสนใจ) จะเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ขั้นนี้ประสบผลสำเร็จและต่อเนื่องไปยังกระบวนการในขั้นที่ 4

4. ขั้นของการทดลอง (trial stage) เป็นขั้นสำคัญที่จะได้ตัดสินใจลงไปว่าจะพิจารณาทดลอง ถ้าได้ผลดีก็จะนำไปปฏิบัติต่อไป เป็นขั้นที่ได้ลงมือทดลองทำดูเพียงบางส่วนในสถานการณ์จริงของเขาเอง เป็นการข้ความไม่แน่ใจว่าผลจะดีจริงอย่างที่เขาคิดในขั้นของการประเมินหรือไม่ ในขั้นนี้มีความรู้เกี่ยวกับวิธีทำ (how to knowledge) มีความสำคัญมาก ในขั้นนี้ตัวแปรทางเศรษฐกิจจะสามารถอธิบายได้ดีกว่าตัวแปรอื่นๆ ดังนั้นการดำเนินงานในขั้นของการทดลองต้องระมัดระวังให้ถูกต้องตามหลักวิชา เพื่อให้ได้ผลงานที่ได้มีประสิทธิภาพและเกิดเป็นแรงจูงใจที่จะยอมรับในขั้นต่อมา

5. ขั้นการยอมรับ (adoption stage) เป็นขั้นที่ตัดสินใจว่าจะยอมรับสิ่งใหม่หรือมีการประเมินผลมาก่อน แล้วจะตกลงใจว่าจะยอมรับหรือไม่ ระยะนี้อาจต้องใช้เวลาบ้างในการรับสิ่งใหม่และเป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการยอมรับเอาสิ่งใหม่ไปใช้อย่างเต็มที่

ซึ่งในขั้นการยอมรับนั้นประกอบด้วยขั้นตอนการตัดสินใจ (decision) ในขั้นนี้บุคคลหรือชุมชนที่กระทำกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การเลือกที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม ตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับ การตัดสินใจเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก การที่บุคคลหรือชุมชนใดจะเลือกทางเลือกใดนั้น เป็นผลจากการได้รับความรู้และการจูงใจด้วย รวมถึงการพิจารณาลักษณะนวัตกรรมว่าสอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจสถานภาพทางสังคมและขนบธรรมเนียมประเพณี

ปรินดา สุบุญนันท์ (2539) สรุปเกี่ยวกับการยอมรับว่า เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่ความเชื่อในสิ่งที่ได้รับ ซึ่งจัดเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในจิตใจ ภายหลังจากได้รับสารกระตุ้นให้เกิดความสนใจ แล้วผู้รับสารจะตีความหมายของสารนั้น ทำให้เข้าใจมากขึ้นจนกระทั่งเกิดทัศนคติในสิ่งที่ได้รับ

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2527 อ้างถึงใน ดารา คำภักดี และคณะ, 2549) รายงานว่า ทฤษฎีการยอมรับเป็นที่สนใจและได้รับความนิยมนักวิจัยอย่างแพร่หลาย แต่ต่อมาพบว่ากระบวนการยอมรับมีข้อบกพร่องหลายประการด้วยกัน คือ กระบวนการยอมรับไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามกระบวนการก็ได้บางขั้นตอนอาจถูกข้ามไป และจะเกิดการยอมรับในขั้นตอนใดก็ได้ หรือไม่จำเป็นต้องจบโดยการยอมรับนวัตกรรมนั้น

Klonglan and Coward (1970 อ้างถึงใน ดิษณ์กร สิงห์ยะเมือง, 2547) ได้ให้ความหมายของการยอมรับว่าเป็นสัญลักษณ์ คือ การยอมรับทางจิตใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยอมรับ การรับสิ่งใหม่หรือการรับของใหม่ (innovation) มีความหมายถึงนวัตกรรมในด้านที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี และที่ไม่ชั่วคราวอันได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคิด และอุดมการณ์ในชุมชนหนึ่งๆ จะมีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นได้นั้นจะต้องมีแหล่งที่มาอยู่ 3 ประการ คือ

1. การค้นพบ (discovery) คือ การที่ชาวบ้านได้ค้นพบทรัพยากรหรือ การค้นพบพืชผลทางการเกษตรสมัยใหม่ ทำให้ชาวบ้านได้เปลี่ยนอาชีพหรือมีรายได้ดีกว่าเดิม เช่น การค้นพบพืชพันธุ์ใหม่ที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูง ทำให้ประชาชนได้หันมาทำการเพาะปลูกพืช พันธุ์ใหม่ ประชาชนก็มีรายได้ที่สูงขึ้น

2. การคิดค้นประดิษฐ์ (invention) คือ การที่มีผู้คิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่และมีประโยชน์ต่อชุมชน ประชาชนก็จะหันมารับสิ่งใหม่ๆ นั้นมาใช้กันมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น มีผู้ประดิษฐ์คิดค้นรถยนต์เล็กๆ โดยนำเครื่องสูบน้ำมาใช้แทนเครื่องจักร ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์หลายๆ อย่าง

3. การแพร่กระจาย (diffusion) คือ การยอมรับสิ่งใหม่ๆ จากสังคมอื่น หรือสังคมภายนอกเรียกว่าเป็นการแพร่กระจายจากสังคมหนึ่ง ไปสู่อีกสังคมหนึ่ง เช่น การที่ชาวบ้านได้รับความรู้เทคนิคใหม่ๆ ในการทำการเกษตรซึ่งได้รับเทคนิคมาจากประเทศทางตะวันตก

อดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ (2523 อ้างถึงใน ดารา คำภักดี และคณะ, 2549) อธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับวิทยาการหรือสิ่งใหม่ของเกษตรกร (innovation) ดีขึ้นนั้นจะขึ้นอยู่กับ

1. วิทยาการใหม่ (innovation) ที่นำไปเผยแพร่ต้องมีลักษณะดังนี้ จึงจะมีอัตราการยอมรับสูงและเร็ว

- 1.1 วิทยาการนั้นต้องมีแนวโน้มให้เห็นว่าดีกว่าของเดิม
- 1.2 วิทยาการนั้นต้องคล้ายคลึงของเดิม มีความแตกต่างหรือเปลี่ยนแปลงไม่มาก
- 1.3 ควรอยู่ในลักษณะที่ง่ายๆ ไม่ค่อยยุ่งยากหรือซับซ้อน
- 1.4 สามารถปฏิบัติทดลองได้ หรือสามารถแบ่งมาทดลองได้บางส่วน
- 1.5 สามารถมองเห็นหรือทำให้เห็นได้

2. ช่องทางในการติดต่อสื่อสาร (communication channel) ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับขั้นตอนของการยอมรับและประเภทของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

3. ลักษณะทางสังคม (society) เช่น สังคมก้าวหน้าหรือด้าหลัง ถ้าหากเป็นสังคมก้าวหน้าอัตราการยอมรับจะเร็ว

4. การทุ่มเทของเจ้าหน้าที่ (change agent) ถ้าตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง ความสำเร็จก็จะมีมากขึ้น

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2524) กล่าวถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีหรือทางปฏิบัติทางการเกษตรมีอยู่หลายประการ คือ

1. สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน เกษตรกรที่ถือครองที่ดินมากกว่า มีที่ทำกินในที่ดินมากกว่าจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและเร็วกว่าเกษตรกรที่มีสิ่งเหล่านี้น้อยกว่า

2. สถานภาพทางด้านสังคมและวัฒนธรรม มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับอัตราการยอมรับเร็วหรือช้า เช่น บุคคลที่อยู่ในชุมชนหรือสังคมที่รักษขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าๆ อย่างเคร่งครัด มีลักษณะการแบ่งชนชั้นทางสังคมอย่างเห็นได้ชัด มีการรวมตัวเพื่อช่วยเหลือกัน และทำงานเพื่อส่วนรวมน้อย มีค่านิยมและความเชื่อที่เป็นอุปสรรคต่อการนำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะมีผลทำให้การยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ช้าลงและน้อยลงด้วย

3. สภาพทางภูมิศาสตร์ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ ท้องที่ใดมีสภาพภูมิศาสตร์ติดต่อกับท้องที่อื่นๆ โดยเฉพาะท้องที่ที่เจริญทางด้านเทคโนโลยีมากกว่าไม่ว่าจะเป็นทางคมนาคมที่สะดวกหรืออื่นๆ หรือท้องที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตมากกว่า จะมีผลเกิดแนวโน้มในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่าและในปริมาณผลผลิตที่มากกว่า

4. สมรรถภาพในการดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้อง สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะทางการเกษตร ได้แก่ สถาบันสินเชื่อเพื่อการเกษตร สถาบันวิจัยและส่งเสริมทางการเกษตร สถาบันเกี่ยวกับการจัดการเกี่ยวกับการตลาด สถาบันเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน สถาบันที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างภายใน เช่น การก่อสร้างถนนหนทาง ระบบการชลประทานและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน เช่น สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ถ้าสถาบันเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ดี ให้ประโยชน์แก่บุคคลเป้าหมายก็จะเป็นผลให้การยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วขึ้น

ซึ่งลักษณะที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมทั้งหมดนั้น ถ้ามีมากที่สุดการยอมรับนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีเกษตรหรือสิ่งปฏิบัติทางการเกษตรจะยอมรับได้เร็วกว่า และมีปริมาณที่มากกว่า และการที่เทคโนโลยีการเกษตรจะมีการแพร่กระจายไปรวดเร็วแค่ไหนนั้น ข้อที่ควรนำมาพิจารณาที่เกี่ยวข้อง คือ

1. ใช้แล้วเกิดประโยชน์ทางการเพิ่มรายได้หรือผลประโยชน์อื่นมากน้อยแค่ไหน ถ้ามากก็จะแพร่กระจายเร็ว
2. ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นให้ผลตอบแทนหลังปฏิบัติไปแล้วนานเท่าไร ถ้าให้ผลตอบแทนในระยะสั้น เทคโนโลยีนั้นก็กระจายตัวเร็ว
3. มีสินเชื่อเพื่อการเกษตรที่อัตราดอกเบี้ยราคาถูก และบริการแก่คนจนที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ถ้ามีมากการแพร่กระจายเทคโนโลยีก็มีมากกว่า
4. การคมนาคม เช่น ถนนเข้าหมู่บ้าน รวมทั้งเครือข่ายที่สื่อสาร เช่น เครือข่ายวิทยุหรือหนังสือพิมพ์กว้างขวางแพร่หลายเพียงใด ถ้ามากก็กระจายได้รวดเร็ว
5. วัตถุประสงค์ในการผลิต ถ้าผลิตเพื่อการค้ามากกว่าเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เทคโนโลยีนั้นก็กระจายได้เร็วกว่า
6. ภาวะความขัดแย้งกับสภาพที่เป็นอยู่ ถ้าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงนึกว่าสภาพชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐานของมนุษย์นั้น มีสภาพที่เคียดชังกันมานาน เทคโนโลยีก็แพร่กระจายเข้าไปในหมู่บ้านนั้นช้า
7. ลักษณะความสอดคล้อง/ขัดแย้งกับสภาพทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนหนึ่งๆ ถ้าไม่มีความขัดแย้งกับสภาพทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชน ส่วนใหญ่เทคโนโลยีก็จะแพร่กระจายได้รวดเร็ว

ไพบูลย์ สุทธิสุภา (2525) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเร็วหรือช้าขึ้น ขึ้นอยู่กับสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางเศรษฐกิจ ยิงนวัตกรรมนั้นมีต้นทุนต่ำและให้ผลตอบแทนสูงก็ยิ่งทำให้นวัตกรรมนั้นมีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น
2. ลักษณะทางเทคนิคของนวัตกรรม ถ้าหากนวัตกรรมนั้นๆ มีความยุ่งยากทำให้เกิดการยอมรับได้ช้า กล่าวคือ เกษตรกรไม่แน่ใจในต้นทุนและไม่แน่ใจว่ารายได้ ที่จะได้รับจากนวัตกรรมนั้นจะเป็นอย่างไร ดังนั้น ถ้าหากจะให้ให้นวัตกรรมนั้นๆ มีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีต่างๆ ต้องสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เกษตรกรปฏิบัติอยู่

3. ลักษณะของเกษตรกรในการยอมรับนวัตกรรม เกษตรกรมีแนวโน้มที่จะยอมรับนวัตกรรมอย่างรวดเร็ว ถ้าเกษตรกรมีฟาร์มขนาดใหญ่ มีรายได้สูง มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มีระดับการศึกษาสูง ส่วนเกษตรกรที่มีอายุมากจะตรงกันข้าม คือ มีแนวโน้มที่จะยอมรับได้ช้า

ตระกูล นาม โลมา และวิโรจน์ โรจน์สุวรรณิชกร (2546) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับ ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล

1. อายุ เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องต่อการนำเทคโนโลยีไปใช้และพยายามค้นหาสิ่งใหม่
2. ระดับการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญในการรับรู้สื่อความหมาย การแปลความหมาย ถ้าหากเกษตรกรมีการศึกษาสูงก็จะมีความสนใจกระตือรือร้น ในการแสวงหาความรู้ที่ตนเองต้องการจะทราบ ถ้าหากเกษตรกรมีการศึกษาดำจะทำให้การแสวงหาความรู้น้อยลงไปด้วย

3. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร เป็นปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรเกิดการยอมรับ ถ้าเกษตรกรมีประสบการณ์ประกอบอาชีพสูง จะมีแนวทางในการพิจารณาข้อดีและข้อเสียของเทคโนโลยีมากขึ้น จะทำให้เกิดความสามารถในการคำนึงถึงระยะเวลาและขั้นตอนที่เหมาะสมที่จะนำเอาเทคโนโลยีนั้นมาใช้ได้

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

1. รายได้ เป็นปัจจัยประการหนึ่งที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร
2. สภาพการถือครองที่ดิน

ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่าการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะรับรู้และยอมรับสิ่งใหม่หรือนวัตกรรมจะต้องผ่านกระบวนการหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยในตัวบุคคลเองและจากปัจจัยภายนอก คือ สภาพสิ่งแวดล้อมต่างๆ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้รับนวัตกรรม ตลอดจนความเหมาะสมของสิ่งใหม่ หรือนวัตกรรมใหม่ที่จะนำไปเผยแพร่เห็นว่ามีความเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพท้องถิ่นเพียงใด

ผู้ศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการยอมรับ คือ การยอมรับเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนและต้องใช้เวลาในการยอมรับ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมหรือขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรม ซึ่งบางอย่างควบคุมได้และบางอย่างควบคุมไม่ได้ การสื่อสาร การให้ข่าวสาร เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้บุคคลก้าวไปถึงการตัดสินใจยอมรับ แต่ในปัจจัยอื่นๆ ก็จำเป็นเช่นกัน เช่น ความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงความสามารถในการใช้ข่าวสารหรือเทคโนโลยีที่ได้รับ รวมทั้งปัจจัยการผลิตและบริการที่จำเป็นรวมทั้งเงินทุนด้วย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของรัฐ

ทรัพยากรป่าไม้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ โดยหมายรวมถึง ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตทุกอย่าง ที่สามารถอำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่สังคมมนุษย์ ซึ่งการจัดการ หมายถึง การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพโดยอธิบายถึง การจัดหา การเก็บรักษา ซ่อมแซม การใช้อย่างประหยัด และการสงวนเพื่อให้สิ่งต่างๆ ที่ดำเนินการนั้นสามารถให้ผลที่ยั่งยืน ต่อมวลมนุษยและธรรมชาติ เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การดำเนินการ ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถเอื้อประโยชน์ต่อมวล มนุษย์ตลอดไป ซึ่งต้องมีองค์ประกอบในการจัดการ ดังนี้ 1) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้อย่างสมเหตุผล ใช้อย่างฉลาดและประหยัด 2) การประหยัดทรัพยากร ที่หายากและกำลังจะหมดไป ด้วยการเอาใจใส่ดูแลและรักษาให้คงอยู่ตลอดไป 3) การปรับปรุง พื้นฟู ซ่อมแซมสิ่งที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพก่อนการนำไปใช้ (เกษม จันทรแก้ว, 2527)

การจัดการทรัพยากรป่าไม้ของรัฐโดยใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องพบว่า กฎหมายป่าไม้ได้ ถูกบัญญัติขึ้นภายหลังจากที่จัดตั้งกรมป่าไม้ขึ้นมาทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของ ประเทศในปี พ.ศ.2439 โดยบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอนุญาต ทำไม้ เก็บหาของป่า เก็บค่าภาคหลวงในการทำไม้ และมีข้อห้ามที่สำคัญคือการห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไป ยึดถือ ครอบครองหรือแผ้วถางป่า หากมีการฝ่าฝืนก็จะต้องได้รับการลงโทษ ดังกรณีตัวอย่างเช่น การที่รัฐได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 โดยการประกาศพื้นที่ เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า นั้น รัฐบาลจะต้องเห็นว่าพื้นที่ใดเหมาะสมที่จะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์กรรมไว้ ให้ประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกา มีแผนที่แนบท้ายแสดงแนวเขต ของพื้นที่และมีหลักเขตป้ายหรือเครื่องหมายอื่นๆ แสดงไว้ให้ประชาชนเห็นชัดเจน โดยที่การ บริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าวต้องอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือ ได้แก่ พระราชบัญญัติสงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ซึ่งต่อมาเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 แทน มีกฎหมายข้อห้ามต่างๆ เช่น ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่าไม่ว่าเป็น สัตว์ป่าชนิดใดๆ เก็บหรือทำอันตรายแก่ไข่ของสัตว์ป่าหรือรังของสัตว์ป่า เว้นแต่จะกระทำเพื่อ การศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ และได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมป่าไม้ (เดิม) ซึ่งใน ปัจจุบันต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เนื่องจากในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นมา และได้ มีการโอนภารกิจงานด้านการอนุรักษ์และคุ้มครอง ให้ไปอยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นกรมที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่

นอกจากนี้ยังมีการห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ายังห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปครอบครองยึดถือที่ดินหรือตัดโค่น เผ้วถาง เผา ทำลายต้นไม้หรือพฤษชาติอื่นๆ หรือขุดแร่ ดิน หิน หรือเลี้ยงสัตว์หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทันหรือเหือดแห้งหรือเป็นพิษต่อสัตว์ป่า

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบางส่วน เช่น การเพิ่มความหมายของสัตว์ป่า ตามมาตราที่ 4 โดยรวมเอาสัตว์ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็น สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลงหรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดหรือดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือน้ำ และให้หมายรวมถึงไข่ของสัตว์ป่าเหล่านั้นทุกชนิดด้วย (พยงค์ ฉัตรวิรุฬห์, 2543)

ดังนั้น ในการสงวนคุ้มครองป้องกันรักษาป่าเพื่อให้เกิดการคงอยู่ของพื้นที่รวมทั้งระบบนิเวศ เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางพันธุกรรมและการใช้ประโยชน์ที่ยาวนาน เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ จึงต้องมีการอนุรักษ์ผืนป่าให้มีความสมบูรณ์บริสุทธิ์ ปราศจากการให้มนุษย์เข้าไปอยู่อาศัยหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในเขตป่าไม้

ในปี พ.ศ. 2557 ได้มีการจัดทำแผนแม่บทพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติขึ้นมา เพื่อใช้ดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, 2557)

โดยในแผนแม่บทพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติได้กำหนดเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามห้วงเวลาที่กำหนด และให้หน่วยงานวางแผนปฏิบัติการในส่วนของตนเองให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ แผนงาน และเป้าหมายที่กำหนด คือ การพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ให้ได้พื้นที่ป่าไม้อย่างน้อยร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศภายใน 10 ปี และกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อหยุดยั้งการทำลายป่าและทวงคืนผืนป่าจากผู้นุกรุกครอบครองให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายใน 1 ปี
2. เพื่อให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและยั่งยืน ภายใน 2 ปี
3. เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่เป้าหมายทั่วประเทศให้มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ ภายใน 2-10 ปี

แผนแม่บทฉบับนี้ได้กำหนดแนวคิดในระดับยุทธศาสตร์ของการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติเพื่อให้หน่วยปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติการและการประสานงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบให้สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ ผนึกกำลังป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้

สิ่งสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ คือ ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการร่วมกันปกป้องด้วยความรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ของชาติอย่างจริงจัง ต้องชัดเจนในการกำหนดแนวเขต กฎหมาย อำนาจหน้าที่ การสนับสนุน รวมทั้งความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ป่าและพื้นที่รอบป่า ปัจจัยความสำเร็จของการปฏิบัติการคือ ความเข้าใจร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ให้ได้อย่างรวดเร็ว

2. ประเด็นยุทธศาสตร์ ปลุกจิตสำนึกรักผืนป่าของแผ่นดิน

ทรัพยากรป่าไม้ถือเป็นสมบัติของชาติ เป็นมรดกที่ทุกคนในชาติมีส่วนรับผิดชอบ ซึ่งการปลุกจิตสำนึกให้ทุกคนในสังคมได้แสดงออกถึงความรับผิดชอบ เป็นสิ่งที่จำเป็นในการรักษาปกป้องทรัพยากรเหล่านี้ ซึ่งมีใช่เป็นความรับผิดชอบของผู้ใดผู้หนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ประชาชนต้องรับรู้และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อปลุกจิตสำนึกให้ประชาชน รัก หวงแหน และปกป้องทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ ปฏิรูประบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การจัดระบบของการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังมีสิ่งที่เป็นปัญหาอยู่มากไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกฎหมาย ระเบียบวิธีการ การจัดโครงสร้างขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ปัญหาด้านกำลังคน การกระจายอำนาจ ระบบงบประมาณ การประสานงานและการตรวจสอบ ประเมินผล เป็นอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูประบบใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงระบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ ฟื้นฟูและดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน

ประเทศไทยได้มีการฟื้นฟูและปลูกป่ามาช้านาน แต่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ในขณะที่การบุกรุกทำลายป่ามีอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องวางแนวทางในการฟื้นฟู ปลูกป่า และดูแลรักษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้คนสามารถอยู่กับป่าได้อย่างมีความสุข เพื่อป่าที่ได้รับการฟื้นฟู ดูแล มีความสมบูรณ์และยั่งยืน

แนวทางการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้

ใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. ต้องไม่มีการบุกรุกเพิ่มเติมอีกนับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

2. ดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้ที่บุกรุกป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30

มิถุนายน พ.ศ. 2541 และกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้อย่างเคร่งครัด

3. จัดลำดับความเร่งด่วนกับนายทุนหรือผู้บุกรุกรายใหญ่ที่บุกรุกป่าไม้เป็นลำดับแรก แล้วดำเนินการกับรายอื่นๆ ต่อไป

4. การดำเนินการใดๆ ต้องไม่กระทบต่อประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินของป่าไม้ในพื้นที่ที่พิสูจน์แล้วควรได้รับสิทธิในที่ดินตามกฎหมายหรือผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายหรือการดำเนินการของภาครัฐ และจะต้องเป็นการแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้ที่เป็นระบบอย่างยั่งยืน

การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ เพื่อลดแรงกดดันจากการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อนุรักษ์ และการจัดการพื้นที่อนุรักษ์อย่างเข้มข้น โดยเฉพาะการบังคับใช้ทางกฎหมายสามารถกระทำได้ แต่ควรมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยรอบพื้นที่ด้วย ตลอดจนการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลระหว่างหน่วยงานกับชุมชน ซึ่งวิธีการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้คงไว้และยั่งยืนรวมถึงเกิดการยอมรับจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

The Phukhio-EU Project (2002) และศูนย์ศึกษาการพัฒนาการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ 2 (2558) กล่าวถึงรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาเรื่องของแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ไม่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการเดินหมายแนวเขตในสภาพพื้นที่จริงร่วมกัน และการใช้รูปแบบการเจรจาต่อรองโดยตรงระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้และเจ้าของพื้นที่ดินทำกิน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและยอมรับร่วมกันของแนวเขตพื้นที่ดินทำกินกับแนวเขตป่าอนุรักษ์ อันจะนำไปสู่การลดความขัดแย้งและสร้างความร่วมมือในปกป้องและคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้ร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับราษฎรที่มีพื้นที่ทำกินติดแนวเขต รวมถึงส่งผลให้หน่วยงานราชการอื่นสามารถเข้ามาดำเนินกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ซึ่งทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ 2 (2558) ได้นำแนวคิดการแก้ไขปัญหาแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ไม่ชัดเจน จาก The Phukhio-EU Project (2002) มาปรับและประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน (ดังภาพประกอบในภาคผนวก ก) ดังนี้

1. การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยการฝึกอบรมให้กับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจกรอบแนวคิด และหลักการ ในกระบวนการหมายแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนร่วมกัน รวมถึงการวางแผนการทำงานร่วมกัน และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน

1.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมความพร้อม ทำความเข้าใจ กรอบแนวคิด หลักการ ในกระบวนการการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์

1.2 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย ในเบื้องต้น เช่น จำนวนและรายชื่อราษฎรผู้ที่มีที่ดินทำกินติดแนวเขตป่าอนุรักษ์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น

1.3 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เดินตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นในพื้นที่จริง

2. จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นการจัดประชุมหน่วยงานในระดับอำเภอ เพื่อกำหนดแนวทางในการทำงานร่วมกันผู้ร่วมกิจกรรมนี้ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เจ้าหน้าที่จากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) เจ้าหน้าที่จากสำนักปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (สปก.) และเจ้าหน้าที่จากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งวัตถุประสงค์ของการประชุม เพื่อนำเสนอเหตุผลความจำเป็นในการกำหนดแนวเขตร่วมกัน และนำเสนอกระบวนการในการดำเนินงาน ตลอดจนชี้แจงและนัดหมายในการเข้าตรวจสอบในพื้นที่จริง โดยมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน

2.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (สปก.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) รวมถึงหน่วยงานของกรมการปกครองในท้องที่

2.2 ประชุมชี้แจงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์

3. จัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน เป็นการจัดประชุมซึ่งโดยทั่วไปจะจัดในช่วงเย็นหลังจากราษฎรเลิกงานหรือเสร็จภารกิจจากไร่นาแล้ว เพื่ออธิบายถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมรวมถึงข้อสงสัยต่างๆ เกี่ยวกับสิทธิในการทำกิน กฎหมายป่าไม้ เพื่อขจัดความหวาดกลัวและกังวลของคนในชุมชน นอกจากนี้ทีมผู้ปฏิบัติงานต้องให้ความสำคัญกับการนัดหมายชุมชนที่จะต้องทำการนัดหมายด้วยตนเอง และทำความเข้าใจเบื้องต้นกับผู้นำชุมชนเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนในการประชาสัมพันธ์ไปสู่ราษฎรที่มีที่ดินติดกับแนวเขตต่อไป

หลังจากประชุมชี้แจงและนัดหมายแล้ว ในวันรุ่งขึ้นก็จะเป็นการร่วมเดินหมายแนวเขตและทำข้อตกลง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนร่วมกันระหว่างแนวเขตพื้นที่ทำกินของชาวบ้านกับแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ร่วมกัน โดยมีการจัดทำสัญลักษณ์ที่เห็นได้ชัดเจน และร่วมลงนามในแบบบันทึกข้อตกลง ซึ่งกระบวนการนี้เป็นการเดินตรวจสอบและเจรจาตกลงกันในพื้นที่จริง โดยกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอันได้แก่ ราษฎรที่มีที่ดินอยู่ติดแนวเขต ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เจ้าหน้าที่จาก

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) เจ้าหน้าที่จากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) เจ้าหน้าที่จากหน่วยป้องกันและรักษาป่าและเจ้าหน้าที่จากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ในกระบวนการขั้นตอนนี้ การเจรจาต่อรองนั้นนับว่ามีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ในกระบวนการเจรจาต่อรองในกรณีที่เกิดข้อขัดแย้งหรือแนวคิดหรือทัศนคติที่ไม่ตรงกัน ระหว่างราษฎรที่มีพื้นที่ทำกินติดแนวเขตป่าอนุรักษ์กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จะต้องจัดรูปแบบการเจรจาต่อรองให้เกิดความเท่าเทียมกัน ทั้งการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผลประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อมีการหมายแนวเขต ทั้งนี้รูปแบบในการเจรจาต่อรองเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด ทุกฝ่ายจะต้องเจรจาต่อรองกันโดยตรง โดยมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดเชิงเหตุผลทุกด้าน การเจรจาต่อรองต้องเน้นให้ทุกฝ่ายมองที่เป้าหมายสูงสุดร่วมกัน ได้แก่ การลดข้อขัดแย้ง การสร้างความร่วมมือในการปกป้องและคุ้มครองพื้นที่ป่า ประกอบกับการพิจารณาข้อกฎหมาย และการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาพื้นที่ทำกินของตนเองด้วยความมั่นใจ

การสรุปผลการดำเนินงาน ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานและแนวทางแก้ไขปัญหา ทั้งที่เป็นแนวคิดหรือข้อเสนอแนะจากผู้นำชุมชน ราษฎรเจ้าของที่ดินทำกิน และเจ้าหน้าที่จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน โดยทั้งชุมชนและเจ้าหน้าที่ รวมถึงได้ข้อเสนอแนะจากชุมชนต่อกระบวนการทำงานของทีมวิทยากรกระบวนการในส่วนของการทำงานหน้าที่เป็นคนกลางในการเจรจาต่อรอง เพื่อการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อนำสู่การปรับหรือประยุกต์ใช้สำหรับพื้นที่อื่นต่อไป โดยมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน

- 3.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนและเตรียมการ
- 3.2 ประชุมชี้แจงในพื้นที่เป้าหมาย
- 3.3 ร่วมเดินแนวเขต
- 3.4 เจรจาต่อรองเพื่อหาข้อยุติกรณีที่เกิดความขัดแย้ง
- 3.5 ลงนามในบันทึกข้อตกลงยอมรับแนวเขต
- 3.6 การสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่

4. ประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ซึ่งการจัดประชุมในขั้นตอนนี้ได้กำหนดจัดให้มีขึ้น ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละท้องที่ เพื่อนำข้อมูลผลการดำเนินงานและแผนที่แนวเขตที่ได้รับการยอมรับจากราษฎรที่มีที่ทำกินติดกับแนวเขตป่าอนุรักษ์เข้าร่วมประชุมพิจารณาอย่างมีส่วนร่วม การประชุมครั้งนี้เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะระหว่างผู้นำชุมชน สมาชิกสภาตำบล หรือหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละท้องที่ ซึ่งเป็นตัวแทนราษฎรกับเจ้าหน้าที่จาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้อธิบายในบางประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน ก่อนที่จะลงนามรับรองแผนที่แนวเขตดังกล่าว โดยมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน

4.1 ประชุมนำเสนอผลการดำเนินงาน

4.2 พิจารณาแผนที่แนวเขตที่ได้รับการยอมรับจากรายกรเจ้าของพื้นที่และได้ทำบันทึกข้อตกลงจากรายกร

4.3 ลงนามรับรองแนวเขต

4. ข้อมูลทั่วไปของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ 2 (2558) ได้รวบรวมข้อมูลของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ไว้ดังนี้

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ เดิมเป็นพื้นที่ที่เคยให้สัมปทานทำไม้ มีราษฎรจากต่างถิ่นได้เข้ามาบุกรุกจับจอง แล้วแผ้วถางเป็นพื้นที่ทำกินจึงมีสภาพเป็นไร่เก่า ต่อมากรมป่าไม้ (เดิม) ได้เข้าดำเนินการควบคุมพื้นที่เพื่อจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2534 ได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ตามพระราชกฤษฎีกา เมื่อ พ.ศ.2540 มีเนื้อที่ 408,707 ไร่ หรือ 653.9 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของป่าสงวนแห่งชาติ ป่าตะเบาะ ป่าห้วยใหญ่ ป่าห้วยหิน ป่าคลองตีบ ป่าลำกง ป่าคลองตะโก ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำป่าสัก และป่าเตรียมการสงวนหมายเลขสิบแปลงที่หนึ่งในท้องที่ตำบลตะเบาะ อำเภอเมือง ตำบลบ่อไทย ตำบลท่าด้วง อำเภอหนองไผ่ ตำบลสระแก้ว อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ และในท้องที่ตำบลนางแดด ตำบลวังชมพู ตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอหนองบัวแดง ตำบลบ้านเจียง ตำบลแหลมทอง ตำบลเจ้าทอง ตำบลวังทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ (ภาพที่ 2.1)

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ (ภาพที่ 2.2) เป็นภูเขาสลับซับซ้อน พื้นที่บางส่วนเคยถูกรายกรบุกรุกแผ้วถางทำไร่มาก่อน จึงมีสภาพเป็นภูเขาหัวโล้น แต่ต่อมาเมื่อมีการอพยพรายกรดังกล่าวออกจากพื้นที่ทั้งหมด สภาพป่าจึงได้ฟื้นตัวขึ้น และมีพรรณไม้เบิกนำชนิดต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย จนกลายเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าขนาดเล็กมากมาย พื้นที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 270-1,000 เมตร สภาพความลาดชันของพื้นที่เป็นภูเขาทางคว้านทิศเหนือ-ใต้ ทิศด้านลาดไปในแนวตะวันออกและตะวันตก (ภาพที่ 2.3)

ธรณีวิทยา ลักษณะของที่ดินและพื้นที่โดยรวม ส่วนใหญ่จะเป็นภูเขาที่มีความชุ่มชื้น สภาพพื้นที่โดยรอบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จะทำการกสิกรรมโดยปลูกข้าวโพด

และสำหรับพื้นที่เสี่ยงต่อการพังทลายของดิน ได้แก่ บริเวณสองข้างทางขึ้นที่ทำการของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ เนื่องจากมีสภาพเป็นภูเขาสูงชันและเมื่อถึงฤดูฝนน้ำจะไหลบ่าและกัดเซาะทำให้บริเวณสองข้างทางได้รับความเสียหายอยู่เป็นประจำ และได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยการทำขั้นบันไดและปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน

ภาพที่ 2.1 แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ – ห้วยใหญ่
ที่มา : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ 2 (2558)

ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ (ภาพที่ 2.4) ซึ่งประกอบด้วยป่าดิบแล้ง มีพรรณไม้ เช่น ตะเคียนหิน มะค่าโมง ตะแบกใหญ่ ตะเคียนทอง คอแลน กระบก มะกอก กัดลิ้น มะไฟ ลำไยป่า ไผ่ชนิดต่างๆ ป่าดิบเขา มีพรรณไม้ เช่น ทะโล้ อบเชย จำปีป่า หม่อนหลวง ป่าเบญจพรรณ เช่น ตะเคียนหิน ยางแดง มะค่าโมง ตะแบกใหญ่ ตะเคียนทอง กระบก มะกอก สมพง ลำไยป่า ป่าเต็งรัง มีพรรณไม้ เช่น เต็ง รัง ประคู้ ตะแบก ก่อพะ และมะขามป้อม เป็นต้น

เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่ติดต่อกับอุทยานแห่งชาติตาหมอก จังหวัดเพชรบูรณ์และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ มีปัจจัยในการดำรงชีพของสัตว์ป่า ตั้งแต่แหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารและแหล่งน้ำ ทำให้มีสัตว์ป่าชนิดต่างๆ อาศัยอยู่ เช่น ช้าง เก้ง กระต๊อ กวาง เลียงผา หมิวาย เสือ ค่าง สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก เช่น อึ่งปากลวด ปาด สัตว์จำพวกนก ชนิดต่างๆ จำนวน 120 ชนิดพันธุ์ และนอกจากนี้ยังมีพวกปลาน้ำจืดที่อาศัยอยู่ตามลำห้วยต่างๆ แมลงต่างๆ ผีเสื้อชนิดต่างๆ รวมทั้งมีสัตว์ป่าขนาดใหญ่ที่มีสถานภาพและความสำคัญระดับประเทศ ที่ได้อาศัยอยู่อย่างมากมายหลายชนิด เช่น ช้างป่า กระต๊อ เสือโคร่ง เลียงผา กวางป่า เก้ง และหมิวาย เป็นต้น รวมทั้งยังเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารของลำน้ำหลายสายในจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลและลาดตระเวนอย่างต่อเนื่อง มีการป้องกันปราบปรามและการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งนับว่าเป็นความพยายามที่จะจัดการพื้นที่ป่าให้คงความอุดมสมบูรณ์ ทั้งด้านพืชพรรณป่าไม้ และสัตว์ป่า รวมถึงการจัดการป่าไม้เพื่อคงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ในระยะยาวของระบบนิเวศป่าไม้ให้สามารถเอื้อประโยชน์แก่ประชาชนทั้งในท้องถิ่น และประชาชนส่วนรวมของประเทศในทั้งทางตรงและทางอ้อมตลอดไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดารา คำภักดี ปริญญา บัญญัติ และศุภวรรณ ดันดีอำไพพร (2549) ได้ศึกษาการยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าราษฎรที่ได้ร่วมกระบวนการเดินหมายแนวเขตในสภาพพื้นที่จริงร่วมกัน และใช้รูปแบบการเจรจาต่อรองโดยตรงระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับเจ้าของที่ดินส่วนใหญ่มีการยอมรับแนวเขตอยู่ในระดับมากและมีความพึงพอใจในแนวเขตหลังจากที่ได้ร่วมกิจกรรม

อดิศักดิ์ ภูสิทธิ์วงศานุยุต สันต์ เกตุปราณีต และดรรรชนี เอมพันธุ์ (2555) ได้ศึกษาการยอมรับของราษฎรท้องถิ่นต่อการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว จังหวัดตราด พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการยอมรับต่อกระบวนการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว จังหวัดตราด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 3.84 คะแนน เมื่อพิจารณารายด้าน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ มีการยอมรับระดับมาก 2) ด้านกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว มีการยอมรับระดับมาก 3) ด้านนโยบายของรัฐมีการยอมรับระดับมาก 4) ด้านประโยชน์ของการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ มีการยอมรับระดับมาก

อมรรัตน์ พุ่มน้ำเต็ม (2550) ได้ทำการศึกษาการยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว พบว่าอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ รายได้แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ที่ใช้ในการเกษตร การแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช มีความสัมพันธ์กับการยอมรับกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จุฑามาศ ปินทุภาส (2552) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร พบว่า ปัจจัยที่มีผลให้เกษตรกรยอมรับการผลิตผักปลอดสารพิษอย่างมีนัยสำคัญ คือ การเพิ่มขึ้นของอายุเกษตรกร จำนวนครั้งของการได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการผลิตผักปลอดสารพิษ และความถี่ในการเข้ามาส่งเสริมและให้ความรู้ของนักวิชาการเกษตรหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

วรุสิริ ผืนคำอ้าย (2553) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ พบว่า ปัจจัยที่สำคัญและมีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในชุมชน ซึ่งได้แก่ ลักษณะนิเวศวิทยาของชุมชน ระบบสังคมในชุมชน มีความสัมพันธ์แบบเครือข่าย ซึ่งแนวคิดการเกษตรแบบปลอดสารเคมีได้แพร่ไปทางสายสัมพันธ์นี้และองค์กรชาวบ้านได้สนับสนุนการเกษตรแบบปลอดสารพิษ ส่วนปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ กระแสการพัฒนาหลักของประเทศ ตลอดจนการสื่อสารมวลชน

ได้รับการสนับสนุนจากภายนอก ด้วยการเข้าไปส่งเสริมในชุมชน การแลกเปลี่ยนเชื่อมความรู้กับภายนอกชุมชน โดยการอบรมสัมมนา ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้ต่างมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในการศึกษาปัจจัยภายในและภายนอกก่อให้เกิดความสำเร็จและผลักดันให้เกิดกระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ

นัทธ์หทัย ศิริวิริยะสมบุรณ์ ชำรงค์ เมฆโหรา และทิพวรรณ ลิ้มงูร (2554) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานในครัวเรือน การเข้ารับการอบรมปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ รวมถึงจำนวนครั้งในการติดต่อและขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการยอมรับของชุมชนท้องถิ่น ในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของราษฎร เพื่อศึกษาระดับการยอมรับของราษฎร ในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ และเพื่อศึกษาความต้องการของราษฎร ในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 103 ครัวเรือน ที่เข้าร่วมกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ และได้ทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างเจ้าของพื้นที่ดินทำกินกับเจ้าหน้าที่

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสัมภาษณ์จากประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ สำหรับเก็บข้อมูลจากราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน (ภาคผนวก ข) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ ที่อยู่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา บทบาทหน้าที่ทางสังคม รายได้และจำนวนที่ดินที่ถือครอง ซึ่งคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อมูลลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ระดับการยอมรับกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะในแต่ละขั้นตอนของราษฎร จากการดำเนินกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ คำถามเป็นแบบเติมเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่าง

ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดย กำหนดให้ คะแนนในแต่ละระดับความคิดเห็น แบ่งเป็น 5 ระดับ (สำเร็จ จันทรสวรรณ และสวรรณ บัวทวน, 2547) ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	ค่าคะแนน
เห็นด้วยหรือมีระดับการยอมรับน้อยที่สุด	1
เห็นด้วยหรือมีระดับการยอมรับน้อย	2
เห็นด้วยหรือมีระดับการยอมรับปานกลาง	3
เห็นด้วยหรือมีระดับการยอมรับมาก	4
เห็นด้วยหรือมีระดับการยอมรับมากที่สุด	5

การวัดระดับการยอมรับของราษฎรในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ คือ ระดับการยอมรับน้อยที่สุด ระดับการยอมรับน้อย ระดับการยอมรับปานกลาง ระดับการยอมรับมาก และระดับการยอมรับมากที่สุด ซึ่งได้คะแนนเท่ากับ 1 2 3 4 5 คะแนน ตามลำดับ โดยเป็นการให้คะแนนแบบ Likert's scale (สำเร็จ จันทรสวรรณ และสวรรณ บัวทวน, 2547) ดังนี้

วิธีการหาค่าเฉลี่ยของการตอบคำถาม เพื่อวัดระดับการยอมรับของกลุ่มตัวอย่าง ราษฎรในท้องที่ที่ทำการศึกษ สามารถใช้เกณฑ์การหาอัตราภาคชั้นมาใช้กำหนดระดับการยอมรับ จากสูตรการแบ่งช่วงชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแบ่งระดับการยอมรับตามที่คำนวณได้จากอัตราภาคชั้นข้างต้น สามารถนำมากำหนดเพื่อจำแนกระดับการยอมรับออกเป็น 5 ระดับและสามารถแปลความหมายได้ดังนี้

- 1) ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับการยอมรับของราษฎรในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2) ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับการยอมรับของราษฎรในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์อยู่ในระดับระดับน้อย
- 3) ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับการยอมรับของราษฎรในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์อยู่ในระดับปานกลาง

4) ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับการยอมรับของราษฎรในกิจกรรมการ
 หมายแนวเขตป่าอนุรักษ์อยู่ในระดับมาก

5) ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับการยอมรับของราษฎรในกิจกรรมการ
 หมายแนวเขตป่าอนุรักษ์อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ คำถามเป็นแบบ
 ปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น

2.2 อุปกรณ์เครื่องเขียนสำหรับการศึกษา สำหรับจดบันทึกรายละเอียดลงในแบบ
 สัมภาษณ์

2.3 เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมทางสถิติ สำหรับกรอกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

2.4 กล้องบันทึกภาพ สำหรับบันทึกภาพกิจกรรมการศึกษาวิจัย

2.5 การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบความถูกต้อง ได้จากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและ
 ข้อมูลพื้นฐานภาพรวมของชุมชน หลังจากนั้นได้พัฒนาและออกแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งผู้วิจัยได้นำ
 แบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การทดสอบหาความเชื่อถือ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาปรับปรุง
 แก้ไขแล้ว นำไปทดสอบก่อนการเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่ม
 ประชากรที่ศึกษา ในพื้นที่อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ในระหว่างวันที่ 7-9 ธันวาคม พ.ศ.
 2558 จำนวน 30 คราวเรือน จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ในประเด็น
 คำถามที่เกี่ยวกับการวัดระดับความคิดเห็น ได้สัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (α) = 0.85 ซึ่งถือว่า
 แบบสัมภาษณ์มีความน่าเชื่อถือสูง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่
 อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ทุกหน่วยประชากร จำนวน 103
 คราวเรือน โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการหมายแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยการมีส่วน
 ร่วมของชุมชน

3.2 ลงพื้นที่ประชาสัมพันธุ์ เพื่อประสานความร่วมมือจากกลุ่มผู้นำในชุมชน
 เพื่อชี้แจงรายละเอียดของการศึกษาวิจัย

3.3 ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยไปสัมภาษณ์ราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ (ดังภาพประกอบในภาคผนวก ค)

3.4 ระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2559

3.5 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ทั้งสิ้น 93 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.29 เหลืออีก 10 ครัวเรือน ที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ เนื่องจากราษฎรเป้าหมายไม่อยู่ในพื้นที่และไม่สามารถติดต่อได้ในช่วงเวลาที่ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยรวบรวมข้อมูลและสรุปผลทางสถิติ โดยจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ

4.1 ใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะพื้นฐานทั่วไปและระดับการยอมรับกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และนำเสนอเป็นรายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ในส่วนของผลการศึกษา ผู้ศึกษาได้เสนอผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของราษฎร ที่มีที่ทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยเสนอผลการศึกษาทั้งในภาพรวมจากรายกรทั้งหมด และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ที่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการบริหารงานที่แตกต่างกัน จึงได้เสนอผลการศึกษาแยกเป็นรายตำบลด้วย คือ ตำบลนางแดดและตำบลถ้ำวัวแดง

2. การยอมรับในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ของราษฎรที่มีที่ทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยเสนอผลการศึกษาทั้งในภาพรวมจากรายกรทั้งหมด และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ที่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการบริหารงานที่แตกต่างกัน จึงได้เสนอผลการศึกษาแยกเป็นรายตำบลด้วย คือ ตำบลนางแดดและตำบลถ้ำวัวแดง

3. ความต้องการของราษฎรในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยเสนอผลการศึกษาในภาพรวมจากรายกรทั้งหมด

1. ข้อมูลพื้นฐานของราษฎร ที่มีที่ทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ผู้ศึกษาได้เสนอผลการศึกษาทั้งในภาพรวมจากรายกรทั้งหมด และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ที่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการบริหารงานที่แตกต่างกัน จึงเสนอผลการศึกษาแยกเป็นรายตำบลด้วย คือ ตำบลนางแดดและตำบลถ้ำวัวแดง

1.1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วไปของราษฎรที่มีที่ดินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมด

จำนวนราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในท้องที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ มีทั้งหมด 103 ครัวเรือน โดยเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 93 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.29 ทั้งนี้อยู่ในตำบลนางแดด จำนวน 68 ครัวเรือน และตำบลถ้ำวัวแดง จำนวน 25 ครัวเรือน โดยเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 68 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 73.12 และ เพศหญิง จำนวน 25 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 26.88 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และค่าร้อยละเพศของราษฎรทั้งหมด

เพศ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ชาย	68	73.12
หญิง 25	25	26.88
รวม	93	100.00

จำแนกช่วงอายุ โดยช่วงอายุที่มีมากที่สุดคือ ช่วงอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 64 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.82 รองลงมาได้แก่ อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 15 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.13 และช่วงอายุ 20-40 ปี จำนวน 14 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.05 ตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่พบว่ามีช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี แต่อย่างใด ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวน และค่าร้อยละอายุของราษฎรทั้งหมด

อายุ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.00
20-40 ปี	14	15.05
41-60 ปี	64	68.82
มากกว่า 60 ปี	15	16.13
รวม	93	100.00

จำแนกการศึกษา โดยระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษามีมากที่สุด จำนวน 64 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.82 รองลงมาได้แก่ ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 15 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.13 ระดับการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 9 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.67 และไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 5 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.38 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวน และค่าร้อยละระดับการศึกษาของราษฎรทั้งหมด

ระดับการศึกษา	จำนวน (ครั้วเรือน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	5	5.38
ประถมศึกษา	64	68.82
มัธยมศึกษา	15	16.13
สูงกว่ามัธยมศึกษา	9	9.67
รวม	93	100.00

จำแนกบทบาท โดยไม่มีบทบาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 70 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 75.27 รองลงมาได้แก่ บทบาทอื่นๆ (อสม รสทป ฯลฯ) จำนวน 13 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.98 บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 8 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.60 และ บทบาทสมาชิก อบต. จำนวน 2 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.15 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวน และค่าร้อยละบทบาทของราษฎรทั้งหมด

บทบาท	จำนวน (ครั้วเรือน)	ร้อยละ
ไม่มีบทบาท	70	75.27
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	8	8.60
สมาชิก อบต.	2	2.15
อื่นๆ (อสม รสทป ฯลฯ)	13	13.98
รวม	93	100.00

จำแนกรายได้รวมต่อปี โดยรายได้มากกว่า 150,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 36 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.71 รองลงมาได้แก่ รายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท จำนวน 23 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.73 รายได้ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท จำนวน 20 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 21.51 และรายได้ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท จำนวน 14 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.05 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวน และค่าร้อยละรายได้รวมต่อปีของราษฎรทั้งหมด

รายได้รวมต่อปี	จำนวน (ครั้วเรือน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000บาท	23	24.73
50,001 - 100,000 บาท	20	21.51
100,001 - 150,000 บาท	14	15.05
มากกว่า 150,000 บาท	36	38.71
รวม	93	100.00

จำแนกจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎร โดยจำนวนที่ดินที่ถือครอง 10-25 ไร่ มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 51 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.84 รองลงมาได้แก่ จำนวนที่ดินที่ถือครองมากกว่า 25 ไร่ จำนวน 28 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.10 จำนวนที่ดินที่ถือครองจำนวน 5-10 ไร่ จำนวน 9 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.68 และจำนวนที่ดินที่ถือครองน้อยกว่า 5 ไร่ จำนวน 5 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.38 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวน และค่าร้อยละจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎรทั้งหมด

จำนวนที่ดินที่ถือครอง	จำนวน (ครั้วเรือน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ไร่	5	5.38
5 – 10 ไร่	9	9.68
10 – 25 ไร่	51	54.84
มากกว่า 25 ไร่	28	30.10
รวม	93	100.00

1.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วไปของราษฎรที่มีที่ทำการติดกับเขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในท้องที่ตำบลนางแดด อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

จำนวนราษฎรที่มีที่ทำการติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในท้องที่ตำบลนางแดด อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ มีทั้งหมด 75 ครัวเรือน โดยเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 68 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.67 โดยเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 48 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.59 และเพศหญิง จำนวน 20 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.41 ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวน และค่าร้อยละเพศของราษฎรในตำบลนางแดด

เพศ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ชาย	48	70.59
หญิง	20	29.41
รวม	68	100.00

จำแนกช่วงอายุ โดยช่วงอายุที่มีมากที่สุดคือ ช่วงอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 44 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 64.71 รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุ 20-40 ปี จำนวน 14 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.58 และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.71 ตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่พบว่ามีช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี แต่อย่างใด ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวน และค่าร้อยละอายุของราษฎรในตำบลนางแดด

อายุ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.00
20-40 ปี	14	20.58
41-60 ปี	44	64.71
มากกว่า 60 ปี	10	14.71
รวม	68	100.00

จำแนกการศึกษา โดยระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษามีมากที่สุด จำนวน 49 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.06 รองลงมาได้แก่ ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 11 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.18 ระดับการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 5 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.35 และไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 3 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.41 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 จำนวน และค่าร้อยละระดับการศึกษาของราษฎรในตำบลนางแดด

ระดับการศึกษา	จำนวน (ครั้วเรือน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	3	4.41
ประถมศึกษา	49	72.06
มัธยมศึกษา	11	16.18
สูงกว่ามัธยมศึกษา	5	7.35
รวม	68	100.00

จำแนกบทบาท โดยไม่มีบทบาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 55 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 80.88 รองลงมาได้แก่ บทบาทอื่นๆ (อสม รสทป ฯลฯ) จำนวน 9 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.24 บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 3 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.41 และ บทบาทสมาชิก อบต. จำนวน 1 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.47 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวน และค่าร้อยละบทบาทของราษฎรในตำบลนางแดด

บทบาท	จำนวน (ครั้วเรือน)	ร้อยละ
ไม่มีบทบาท	55	80.88
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	3	4.41
สมาชิก อบต.	1	1.47
อื่นๆ (อสม รสทป ฯลฯ)	9	13.24
รวม	68	100.00

จำแนกรายได้รวมต่อปี โดยรายได้มากกว่า 150,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 28 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาได้แก่ รายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท จำนวน 16 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.53 รายได้ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท จำนวน 13 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.12 และรายได้ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท จำนวน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.17 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 จำนวน และค่าร้อยละรายได้รวมต่อปีของราษฎรในตำบลนางแดด

รายได้รวมต่อปี	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000บาท	16	23.53
50,001 - 100,000 บาท	13	19.12
100,001 - 150,000 บาท	11	16.17
มากกว่า 150,000 บาท	28	41.18
รวม	68	100.00

จำแนกจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎร โดยจำนวนที่ดินที่ถือครอง 10-25 ไร่ มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 45 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 66.18 รองลงมาได้แก่ จำนวนที่ดินที่ถือครองมากกว่า 25 ไร่ จำนวน 12 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.65 จำนวนที่ดินที่ถือครองจำนวน 5-10 ไร่ จำนวน 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.82 และจำนวนที่ดินที่ถือครองน้อยกว่า 5 ไร่ จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.35 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 จำนวน และค่าร้อยละจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎรในตำบลนางแดด

จำนวนที่ดินที่ถือครอง	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ไร่	5	7.35
5 – 10 ไร่	6	8.82
10 – 25 ไร่	45	66.18
มากกว่า 25 ไร่	12	17.65
รวม	68	100.00

1.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วไปของราษฎรที่มีที่ทำกินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในท้องที่ตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

จำนวนราษฎรที่มีที่กินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในท้องที่ตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ มีทั้งหมด 28 ครัวเรือน โดยเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 25 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 89.29 โดยเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 20 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และเพศหญิง จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 จำนวน และค่าร้อยละเพศของราษฎรในตำบลถ้ำวัวแดง

เพศ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ชาย	20	80.00
หญิง	5	20.00
รวม	25	100.00

จำแนกช่วงอายุ โดยช่วงอายุที่มีมากที่สุดคือ ช่วงอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 20 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่พบว่ามีช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี และช่วงอายุ 20-40 ปี แต่อย่างใด ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 จำนวน และค่าร้อยละอายุของราษฎรในตำบลถ้ำวัวแดง

อายุ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.00
20-40 ปี	0	0.00
41-60 ปี	20	80.00
มากกว่า 60 ปี	5	20.00
รวม	25	100.00

จำแนกการศึกษา โดยระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่มีมากที่สุด จำนวน 15 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาได้แก่ ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและสูงกว่าระดับ

มัธยมศึกษา มีจำนวนเท่ากัน จำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 จำนวน และค่าร้อยละระดับการศึกษาของราษฎรในตำบลถ้ำวัวแดง

ระดับการศึกษา	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	2	8.00
ประถมศึกษา	15	60.00
มัธยมศึกษา	4	16.00
สูงกว่ามัธยมศึกษา	4	16.00
รวม	25	100.00

จำแนกบทบาท โดยไม่มีบทบาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 15 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาได้แก่ บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 บทบาทอื่นๆ (อสม รสทป ฯลฯ) จำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และบทบาทสมาชิก อบต. จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 จำนวน และค่าร้อยละบทบาทของราษฎรในตำบลถ้ำวัวแดง

บทบาท	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ไม่มีบทบาท	15	60.00
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	5	20.00
สมาชิก อบต.	1	4.00
อื่นๆ (อสม รสทป ฯลฯ)	4	16.00
รวม	25	100.00

จำแนกรายได้รวมต่อปี โดยรายได้มากกว่า 150,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมาได้แก่ รายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท และรายได้ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.00

และรายได้ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท จำนวน 3 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ
ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 จำนวน และค่าร้อยละรายได้รวมต่อปีของราษฎรในตำบลถ้ำวัวแดง

รายได้รวมต่อปี	จำนวน (ครั้วเรือน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท	7	28.00
50,001 - 100,000 บาท	7	28.00
100,001 - 150,000 บาท	3	12.00
มากกว่า 150,000 บาท	8	32.00
รวม	25	100.00

จำแนกจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎร โดยจำนวนที่ดินที่ถือครองมากกว่า 25 ไร่ มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 16 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมาได้แก่ จำนวนที่ดินที่ถือครอง 10-25 ไร่ จำนวน 6 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และจำนวนที่ดินที่ถือครองจำนวน 5-10 ไร่ จำนวน 3 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่พบว่ามีจำนวนที่ดินที่ถือครองน้อยกว่า 5 ไร่ แต่อย่างใด ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 จำนวน และค่าร้อยละจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎรในตำบลถ้ำวัวแดง

จำนวนที่ดินที่ถือครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ไร่	0	0.00
5 – 10 ไร่	3	12.00
10 – 25 ไร่	6	24.00
มากกว่า 25 ไร่	16	64.00
รวม	25	100.00

**2. การยอมรับในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ของราษฎรที่มีที่ดินติดกับเขต
รักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
ตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัด
ชัยภูมิ**

ผู้ศึกษาได้เสนอผลการศึกษาทั้งในภาพรวมจากรายการทั้งหมด และเพื่อนำไปใช้
ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งในแต่ละพื้นที่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการบริหารงาน
ที่แตกต่างกัน จึงได้เสนอผลการศึกษาแยกเป็นรายตำบลด้วย คือ ตำบลนางแดดและตำบลถ้ำวัวแดง

**2.1 การยอมรับในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ของราษฎรที่มีที่ดินติดกับ
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-
ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในภาพรวมจากรายการทั้งหมด**

ในภาพรวมจากรายการทั้งหมด มีราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับแนวเขตรักษาพันธุ์
สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จำนวน 93 ครัวเรือน มีระดับในการยอมรับภาพรวมของกิจกรรมการ
หมายแนวเขตในระดับการยอมรับมากที่สุด 51 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.84 ยอมรับมาก จำนวน
28 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.11 ยอมรับปานกลาง จำนวน 14 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.05
ซึ่งระดับการยอมรับในภาพรวมจากรายการทั้งหมดคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 สามารถแปลความหมาย
ของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในภาพรวม ของกิจกรรมการ
หมายแนวเขต จากรายการทั้งหมด

ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)						
ยอมรับน้อย ที่สุด	ยอมรับน้อย	ยอมรับ ปานกลาง	ยอมรับมาก	ยอมรับมาก ที่สุด	รวม	เฉลี่ย
0	0	14	28	51	93	
(0.00)	(0.00)	(15.05)	(30.11)	(54.84)	(100.00)	
						= 4.40

ในภาพรวมจากรายการทั้งหมด มีราษฎรที่มีที่ดินทำกินติดกับแนวเขตรักษาพันธุ์
สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จำนวน 93 ครัวเรือน มีระดับการยอมรับกิจกรรมการหมายแนวเขต ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 1.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมความพร้อมทำความเข้าใจกรอบแนวคิดหลักการในกระบวนการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 43 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 46.24 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 27 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.03 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 21 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.58 ยอมรับในระดับน้อย จำนวน 2 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.15 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 1.2 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลรายละเอียดในพื้นที่เป้าหมายในเบื้องต้น เช่น จำนวนและรายชื่อราษฎรผู้ที่มีที่ดินทำกินติดแนวเขตป่าอนุรักษ์ สภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 42 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.16 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 30 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.26 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 18 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.35 ยอมรับในระดับน้อย จำนวน 3 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.23 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 1.3 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เดินตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นในพื้นที่จริง มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 46 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 49.46 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 26 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.96 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 19 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.43 ยอมรับในระดับน้อย จำนวน 2 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.15 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 จำนวน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบ
แนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมจากรายการทั้งหมด

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1.1 ประชุมเจ้าหน้าที่	0 (0.00)	2 (2.15)	21 (22.58)	27 (29.03)	43 (46.24)	93 (100.00)	4.19
1.2 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สำรวจ เก็บข้อมูล	0 (0.00)	3 (3.23)	18 (19.35)	30 (32.26)	42 (45.16)	93 (100.00)	4.19
1.3 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เดิน ตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น	0 (0.00)	2 (2.15)	19 (20.43)	26 (27.96)	46 (49.46)	93 (100.00)	4.25
						=	4.21

ขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ซึ่ง
ในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 2.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
ประกอบด้วย สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม องค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง สำนัก
งานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด หน่วยงานของกรมการปกครอง (นายอำเภอ
ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นต้น มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.43 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 59 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.44 ยอมรับ
ในระดับปานกลาง จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.13 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.04 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 2.2 ประชุมชี้แจงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบในกิจกรรมการหมาย
แนวเขตป่าอนุรักษ์ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 44 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.32
ยอมรับในระดับมาก จำนวน 35 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.63 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน
14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.05 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 สามารถแปลความหมาย
ของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในภาพรวมจากรายการทั้งหมด

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ		
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
2.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0 (0.00)	0 (0.00)	15 (16.13)	59 (63.44)	19 (20.43)	93 (100.00)	4.04
2.2 ประชุมชี้แจงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0 (0.00)	0 (0.00)	14 (15.05)	35 (37.63)	44 (47.32)	93 (100.00)	4.32
						=	4.18

ขั้นตอนที่ 3 จัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนและเตรียมการ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 48 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 51.62 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 35 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.63 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 10 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.75 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.2 ประชุมชี้แจงในพื้นที่เป้าหมาย มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 52 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.91 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 28 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.11 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 13 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.98 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.3 ร่วมเดินแนวเขต มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 54 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 58.06 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 29 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 31.19 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 10 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 10.75 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.4 เกรงใจต่อรองเพื่อหาข้อยุติกรณีที่เกิดความขัดแย้ง มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 41 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 44.08 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 40 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 43.01 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 11 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 11.83 ยอมรับในระดับน้อย จำนวน 1 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 1.08 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.5 ลงนามในบันทึกข้อตกลงยอมรับแนวเขต มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 55 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 59.14 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 30 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 32.26 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 8 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 8.60 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.6 การสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 54 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 58.06 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 31 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 33.34 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 8 ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ 8.60 ซึ่งในขั้นตอนนี้ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้าน เป้าหมายและร่วมเดินหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 จำนวน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุม
ชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมากแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลง
ร่วมกันในภาพรวมจากรายการทั้งหมด

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผน และเตรียมการ	0 (0.00)	0 (0.00)	10 (10.75)	35 (37.63)	48 (51.62)	93 (100.00)	4.41
3.2 ประชุมชี้แจงในพื้นที่เป้าหมาย	0 (0.00)	0 (0.00)	13 (13.98)	28 (30.11)	52 (55.91)	93 (100.00)	4.42
3.3 ร่วมเดินแนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	10 (10.75)	29 (31.19)	54 (58.06)	93 (100.00)	4.47
3.4 เสร็จจ่าต่องรองเพื่อหาข้อยุติ กรณีที่เกิดความขัดแย้ง	0 (0.00)	1 (1.08)	11 (11.83)	40 (43.01)	41 (44.08)	93 (100.00)	4.30
3.5 ลงนามในบันทึกข้อตกลง ยอมรับแนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	8 (8.60)	30 (32.26)	55 (59.14)	93 (100.00)	4.51
3.6 การสรุปผลการดำเนินงานใน พื้นที่	0 (0.00)	0 (0.00)	8 (8.60)	31 (33.34)	54 (58.06)	93 (100.00)	4.49
						=	4.43

ขั้นตอนที่ 4 ประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ซึ่งมี
ขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 สามารถแปลความหมายของการ
ยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.1 ประชุมนำเสนอผลการดำเนินงาน มีระดับการยอมรับในระดับ
มากที่สุด จำนวน 46 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 49.46 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 29 คราวเรือน
คิดเป็นร้อยละ 31.18 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 18 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.36 ซึ่งใน
ขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.2 พิจารณาแผนที่แนวเขตที่ได้รับการยอมรับและได้ทำบันทึกข้อตกลงจากราษฎร มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 49 ครั้วเรือนคิดเป็นร้อยละ 52.69 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 29 ครั้วเรือนคิดเป็นร้อยละ 31.18 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 15 ครั้วเรือนคิดเป็นร้อยละ 16.13 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.3 ลงนามรับรองแนวเขต มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 50 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.76 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 28 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.11 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 15 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.13 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 4 ประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 จำนวน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 4 การประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมด

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ น้อย ที่สุด	ยอมรับ น้อย	ยอมรับ ปาน กลาง	ยอมรับ มาก	ยอมรับ มาก ที่สุด		
	4.1 ประชุมนำเสนอผลการ ดำเนินงาน	0 (0.00)	0 (0.00)	18 (19.36)	29 (31.18)		
4.2 พิจารณาแผนที่แนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	15 (16.13)	29 (31.18)	49 (52.69)	93 (100.00)	4.37
4.3 ลงนามรับรองแนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	15 (16.13)	28 (30.11)	50 (53.76)	93 (100.00)	4.38
						=	4.35

2.2 การยอมรับในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ของราษฎรที่มีที่ดินติดกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่ตำบลนางแดด อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ในพื้นที่ตำบลนางแดด มีราษฎรที่มีที่ดินติดกับแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จำนวน 68 ครัวเรือน มีระดับการยอมรับภาพรวมของกิจกรรมการหมายแนวเขต ในระดับการยอมรับมากที่สุด 32 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 47.06 ยอมรับมาก จำนวน 25 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.76 ยอมรับปานกลาง จำนวน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.18 ซึ่งระดับการยอมรับในตำบลนางแดดคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ใน ระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในภาพรวม ของกิจกรรมการ หมายแนวเขต ในตำบลนางแดด

ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)						
ยอมรับน้อย ที่สุด	ยอมรับน้อย	ยอมรับ ปานกลาง	ยอมรับมาก	ยอมรับมาก ที่สุด	รวม	เฉลี่ย
0	0	11	25	32	68	
(0.00)	(0.00)	(16.18)	(36.76)	(47.06)	(100.00)	
					=	4.31

ในพื้นที่ตำบลนางแดด มีราษฎรที่มีที่ดินติดกับแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จำนวน 68 ครัวเรือน มีระดับการยอมรับกิจกรรมการหมายแนวเขต ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 1.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมความพร้อมทำความเข้าใจกรอบ แนวคิดหลักการในกระบวนการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 28 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.18 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 22 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.35 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 16 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ยอมรับในระดับน้อย

จำนวน 2 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 2.94 ซึ่งในชั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 1.2 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลรายละเอียดในพื้นที่เป้าหมายในเบื้องต้น เช่น จำนวนและรายชื่อราษฎรผู้ที่มีที่ดินทำกินติดแนวเขตป่าอนุรักษ์สภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 28 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 41.18 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 24 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 35.29 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 13 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 19.12 ยอมรับในระดับน้อย จำนวน 3 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 4.41 ซึ่งในชั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 1.3 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เดินตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นในพื้นที่จริง มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 30 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 44.12 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 22 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 32.35 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 14 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 20.59 ยอมรับในระดับน้อย จำนวน 2 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 2.94 ซึ่งในชั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ ในตำบลนางแดด

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ น้อย ที่สุด	ยอมรับ น้อย	ยอมรับ ปาน กลาง	ยอมรับ มาก	ยอมรับ มาก ที่สุด		
	1.1 ประชุมเจ้าหน้าที่	0 (0.00)	2 (2.94)	16 (23.53)	22 (32.35)		
1.2 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สำรวจ เก็บข้อมูล	0 (0.00)	3 (4.41)	13 (19.12)	24 (35.29)	28 (41.18)	68 (100.00)	4.13
1.3 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เดิน ตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น	0 (0.00)	2 (2.94)	14 (20.59)	22 (32.35)	30 (44.12)	68 (100.00)	4.17
						=	4.14

ขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 2.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประกอบด้วย สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร องค์กรบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด หน่วยงานของกรมการปกครอง (นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นต้น มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 15 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.06 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 41 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.29 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 12 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 2.2 ประชุมชี้แจงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 30 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.12 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 28 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.18 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 10 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.70 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในตำบลนางแดด

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับน้อยที่สุด	ยอมรับน้อย	ยอมรับปานกลาง	ยอมรับมาก	ยอมรับมากที่สุด		
2.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0 (0.00)	0 (0.00)	12 (17.65)	41 (60.29)	15 (22.06)	68 (100.00)	4.04
2.2 ประชุมชี้แจงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0 (0.00)	0 (0.00)	10 (14.70)	28 (41.18)	30 (44.12)	68 (100.00)	4.29
						=	4.17

ขั้นตอนที่ 3 จัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนและเตรียมการ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 33 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 48.53 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 30 คราวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 44.12 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 5 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.35 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.2 ประชุมชี้แจงในพื้นที่เป้าหมาย มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 35 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 51.47 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 24 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 35.29 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 9 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.24 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.3 ร่วมเดินแนวเขต มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 38 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.88 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 23 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 33.82 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 7 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.30 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.4 เกรงใจต่อรองเพื่อหาข้อยุติกรณีที่เกิดความขัดแย้ง มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 33 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 48.53 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 26 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.24 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 8 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ยอมรับในระดับน้อย จำนวน 1 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.47 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.5 ลงนามในบันทึกข้อตกลงยอมรับแนวเขต มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 37 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.41 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 26 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.24 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 5 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.35 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.6 การสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 37 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.41 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 26 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.24 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 5 คราวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.35 ซึ่งในขั้นตอนนี้ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันซึ่งมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอนดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ในตำบลนางแดด

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ น้อย ที่สุด	ยอมรับ น้อย	ยอมรับ ปาน กลาง	ยอมรับ มาก	ยอมรับ มาก ที่สุด		
3.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนและเตรียมการ	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (7.35)	30 (44.12)	33 (48.53)	68 (100.00)	4.41
3.2 ประชุมชี้แจงในพื้นที่เป้าหมาย	0 (0.00)	0 (0.00)	9 (13.24)	24 (35.29)	35 (51.47)	68 (100.00)	4.38
3.3 ร่วมเดินแนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	7 (10.30)	23 (33.82)	38 (55.88)	68 (100.00)	4.54
3.4 เสร็จจัดรองเพื่อหาข้อยุติกรณีที่เกิดความขัดแย้ง	0 (0.00)	1 (1.47)	8 (11.76)	26 (38.24)	33 (48.53)	68 (100.00)	4.34
3.5 ลงนามในบันทึกข้อตกลงยอมรับแนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (7.35)	26 (38.24)	37 (54.41)	68 (100.00)	4.47
3.6 การสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (7.35)	26 (38.24)	37 (54.41)	68 (100.00)	4.47
						=	4.44

ขั้นตอนที่ 4 ประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.1 ประชุมนำเสนอผลการดำเนินงาน มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 30 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.12 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 24 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 35.29 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 14 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.59 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.2 พิจารณาแผนที่แนวเขตที่ได้รับการยอมรับและได้ทำบันทึกข้อตกลงจากราษฎร มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 34 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 22 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.35 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 12 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.3 ลงนามรับรองแนวเขต มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 32 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 47.06 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 25 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.76 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 11 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.18 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 4 การประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบลซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 4 การประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ในตำบลนางแดด

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ		
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
4.1 ประชุมนำเสนอผลการดำเนินงาน	0 (0.00)	0 (0.00)	14 (20.59)	24 (35.29)	30 (44.12)	68 (100.00)	4.24
4.2 พิจารณาแผนที่แนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	12 (17.65)	22 (32.35)	34 (50.00)	68 (100.00)	4.32
4.3 ลงนามรับรองแนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	21 (16.18)	25 (36.76)	32 (47.06)	68 (100.00)	4.31
						=	4.29

2.3 การยอมรับในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ของราษฎรที่มีที่ดินติดกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่ตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ในพื้นที่ตำบลถ้ำวัวแดง มีราษฎรที่มีที่ดินติดกับแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จำนวน 25 ครัวเรือน มีระดับการยอมรับภาพรวมของกิจกรรมการหมายแนวเขต ในระดับการยอมรับมากที่สุด 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 76.00 ยอมรับมาก จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ยอมรับปานกลาง จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ซึ่งระดับการยอมรับในตำบลถ้ำวัวแดงคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ใน ระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับ ในภาพรวมของกิจกรรมการ หมายแนวเขต ในตำบลถ้ำวัวแดง

ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)						
ยอมรับน้อย ที่สุด	ยอมรับน้อย	ยอมรับ ปานกลาง	ยอมรับมาก	ยอมรับมาก ที่สุด	รวม	เฉลี่ย
0	0	3	3	19	25	
(0.00)	(0.00)	(12.00)	(12.00)	(76.00)	(100.00)	
					=	4.64

ในพื้นที่ตำบลถ้ำวัวแดง มีราษฎรที่มีที่ดินติดกับแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จำนวน 25 ครัวเรือน มีระดับการยอมรับกิจกรรมการหมายแนวเขต ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ใน ระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 1.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมความพร้อมทำความเข้าใจกรอบ แนวคิดหลักการในกระบวนการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 15 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 1.2 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลรายละเอียดในพื้นที่เป้าหมายในเบื้องต้น เช่น จำนวนและรายชื่อราษฎรผู้ที่มีที่ดินทำกินติดแนวเขตป่าอนุรักษ์สภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 14 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 6 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 5 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 1.3 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เดินตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นในพื้นที่จริง มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 16 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 64.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 4 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 5 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ ในตำบลถ้ำวัวแดง

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ		
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1.1 ประชุมเจ้าหน้าที่	0	0	5	5	15	25	4.40
	(0.00)	(0.00)	(20.00)	(20.00)	(60.00)	(100.00)	
1.2 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สำรวจ	0	0	5	6	14	25	4.36
เก็บข้อมูล	(0.00)	(0.00)	(20.00)	(24.00)	(56.00)	(100.00)	
1.3 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เดิน	0	0	5	4	16	25	4.44
ตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น	(0.00)	(0.00)	(20.00)	(16.00)	(64.00)	(100.00)	
						=	4.40

ขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอนซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 2.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ประกอบด้วยสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร องค์กรบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด หน่วยงานของกรมการปกครอง (นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นต้น มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ครั้วเดือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 18 ครั้วเดือน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 3 ครั้วเดือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 2.2 ประชุมชี้แจงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 14 ครั้วเดือน คิดเป็นร้อยละ 56.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 7 ครั้วเดือน คิดเป็นร้อยละ 28.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 4 ครั้วเดือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในตำบลถ้ำวัวแดง

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ		
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
2.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (12.00)	18 (72.00)	4 (16.00)	25 (100.00)	4.04
2.2 ประชุมชี้แจงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (16.00)	7 (28.00)	14 (56.00)	25 (100.00)	4.40
						=	4.22

ขั้นตอนที่ 3 จัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนและเตรียมการ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 15 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 5 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 5 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.2 ประชุมชี้แจงในพื้นที่เป้าหมาย มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 17 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 4 คร้วเรือนคิดเป็นร้อยละ 16.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 4 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.3 ร่วมเดินแนวเขต มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 16 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 64.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 6 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 3 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.4 เกรงใจต่อรองเพื่อหาข้อยุติกรณีที่เกิดความขัดแย้ง มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 8 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 14 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 3 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 3.5 ลงนามในบันทึกข้อตกลงยอมรับแนวเขต มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 18 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 4 คร้วเรือนคิดเป็นร้อยละ 16.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 3 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.6 การสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 17 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 5 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.20 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 3 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันซึ่งมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 จำนวน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ในตำบลถ้ำวัวแดง

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ น้อย ที่สุด	ยอมรับ น้อย	ยอมรับ ปาน กลาง	ยอมรับ มาก	ยอมรับ มาก ที่สุด		
3.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนและเตรียมการ	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (20.00)	5 (20.00)	15 (60.00)	25 (100.00)	4.40
3.2 ประชุมชี้แจงในพื้นที่เป้าหมาย	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (16.00)	4 (16.00)	17 (68.00)	25 (100.00)	4.52
3.3 ร่วมเดินแนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (12.00)	6 (24.00)	16 (64.00)	25 (100.00)	4.52
3.4 เสร็จจัดรองเพื่อหาข้อยุติกรณีที่เกิดความขัดแย้ง	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (12.00)	14 (56.00)	8 (32.00)	25 (100.00)	4.20
3.5 ลงนามในบันทึกข้อตกลงยอมรับแนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (12.00)	4 (16.00)	18 (72.00)	25 (100.00)	4.60
3.6 การสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (12.00)	5 (20.00)	17 (68.00)	25 (100.00)	4.56
						=	4.47

ขั้นตอนที่ 4 ประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.1 ประชุมนำเสนอผลการดำเนินงาน มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 16 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 64.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 5 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 4 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.2 พิจารณาแผนที่แนวเขตที่ได้รับการยอมรับและได้ทำบันทึกข้อตกลงจากรายการ มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 15 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 7 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 3 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.3 ลงนามรับรองแนวเขต มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด จำนวน 18 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ยอมรับในระดับมาก จำนวน 3 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ยอมรับในระดับปานกลาง จำนวน 4 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งได้แสดงระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 4 ประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 จำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับในขั้นตอนที่ 4 การประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ในตำบลถ้ำวัวแดง

กิจกรรม	ระดับการยอมรับ : จำนวน (ร้อยละ)					รวม	เฉลี่ย
	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ		
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
4.1 ประชุมนำเสนอผลการดำเนินงาน	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (16.00)	5 (20.00)	16 (64.00)	25 (100.00)	4.48
4.2 พิจารณาแผนที่แนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (12.00)	7 (28.00)	15 (60.00)	25 (100.00)	4.48
4.3 ลงนามรับรองแนวเขต	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (16.00)	3 (12.00)	18 (72.00)	25 (100.00)	4.56
						=	4.51

3. ความต้องการของราษฎรในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วม ร่วมของชุมชน ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

จากการศึกษาพบว่า ประชากรที่ได้ทำการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับ
ในกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับยอมรับมากที่สุด และประชากร
มีข้อเสนอแนะในสิ่งที่ต้องการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-
ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ มีข้อเสนอแนะของราษฎร
ดังนี้

- 1) ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการตรวจสอบข้อมูล เช่น ใช้แผนที่
ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน มาตรวจสอบในพื้นที่จริง เพื่อความถูกต้องมาก
ยิ่งขึ้น
- 2) ราษฎรเจ้าของที่ดินทำกินที่มีพื้นที่ติดแนวเขตป่าอนุรักษ์ มีความสนใจและ
ต้องการที่จะร่วมเดินตรวจสอบแนวเขตในเบื้องต้นพร้อมกับเจ้าหน้าที่
- 3) จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อร่วมตรวจสอบกับเจ้าหน้าที่ที่ได้ทำการตรวจสอบแนว
เขตเบื้องต้น
- 4) จัดทำสรุปเพื่อนำเสนอในที่ประชุมให้ได้รับทราบ ในวันที่มีการประชุมใน
พื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อเสนอแนะของราษฎร
ดังนี้

- 1) จัดให้มีการประเมินผลของการประชุม
- 2) สรุปเพื่อนำเสนอในที่ประชุมให้ได้รับทราบ ในวันที่มีการประชุมในพื้นที่
- 3) เปิดโอกาสให้ราษฎรเข้าร่วมในการประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยหรือ
อาจจะเป็นการเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุม

ขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมายแนวเขต ป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลง มีข้อเสนอแนะของราษฎร ดังนี้

1) ทำสัญลักษณ์แนวเขตให้ชัดเจนกว่าปัจจุบัน เช่น ฟังเสาปูน โดยฟังตามแนวเขต ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุก ซึ่งราษฎรเห็นว่าการติดป้ายเครื่องหมายแสดงแนวเขตและหลักเขต ที่ถาวรเป็นวิธีการที่ดีที่สุด

2) จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบแนวเขต และจัดให้มีการร่วมกันลาดตระเวน ตรวจสอบแนวเขตอย่างต่อเนื่องระหว่างราษฎรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3) ราษฎรบางครัวเรือนต้องการให้มีการสำรวจแนวเขตใหม่ เนื่องจากในขณะนั้น ราษฎรที่เป็นตัวแทนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้น้อยในเรื่องแนวเขตและรู้สึกหวาดกลัว ซึ่งบาง ครัวเรือนได้ส่งตัวแทนมาเข้าร่วมกิจกรรมแล้วต้องการปรับปรุงแนวเขตในภายหลัง ซึ่งในตอนแรก ได้แสดงการยอมรับไปก่อนแล้ว เพราะกลัวสูญเสียพื้นที่ให้กับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ามากกว่าที่มีอยู่

4) ในขั้นตอนการเจรจาต่อรอง ต้องการให้มีคนกลางที่ไม่ใช่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาไกล่เกลี่ย เช่น เจ้าหน้าที่จากอำเภอ จังหวัดหรือผู้ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่มาร่วมเจรจาด้วย

5) ในการลงนามในบันทึกข้อตกลงยอมรับแนวเขต ในกรณีหากมีการ เปลี่ยนแปลงหรือไม่ยอมรับในภายหลัง ให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณา

6) จัดให้มีการประเมินผลของการประชุม

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล มีข้อเสนอแนะของราษฎร ดังนี้

1) เปิดโอกาสให้ราษฎรเข้าร่วมในการประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบลด้วยหรืออาจจะเป็นการเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุม

2) เชิญผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณารับฟังข้อคิดเห็นและเป็น สักขีพยานในการลงนามรับรองแนวเขต

3) จัดให้มีการประเมินผลของการประชุม

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของราษฎร เพื่อศึกษาระดับการยอมรับของราษฎรในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ และเพื่อศึกษาความต้องการของราษฎร ในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของราษฎรทั้งสิ้น 93 คร่าวเรือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยสำหรับพรรณาลักษณะทั่วไปของข้อมูล วิเคราะห์ความต้องการในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์และข้อเสนอแนะ ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วไปของราษฎรที่มีที่ดินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมด

จำนวนราษฎรที่มีที่ดินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในท้องที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ มีทั้งหมด 103 คร่าวเรือน โดยเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 93 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.29 โดยเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.12 จำแนกช่วงอายุ โดยช่วงอายุที่มีมากที่สุดคือ ช่วงอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.82 จำแนกการศึกษา โดยระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.82 จำแนกบทบาท โดยไม่มีบทบาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.27 จำแนกรายได้รวมต่อปี โดยรายได้มากกว่า 150,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.71 จำแนกจำนวนที่ดินที่ถือครองของราษฎร โดยจำนวนที่ดินที่ถือครอง 10-25 ไร่ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.84

1.2 การยอมรับในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ของราษฎรที่มีที่ดินติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมด

ในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมด มีระดับการยอมรับในภาพรวมของกิจกรรมการหมายแนวเขตในระดับการยอมรับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.84 ซึ่งระดับการยอมรับในภาพรวมจากราษฎรทั้งหมดคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 1.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมความพร้อมทำความเข้าใจกรอบแนวคิดหลักการในกระบวนการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.24 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 1.2 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลรายละเอียดในพื้นที่เป้าหมายในเบื้องต้น เช่น จำนวนและรายชื่อราษฎรผู้ที่มีที่ดินทำกินติดแนวเขตป่าอนุรักษ์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.16 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 1.3 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เดินตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นในพื้นที่จริง ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.46 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ในขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 2.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ประกอบด้วย สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด หน่วยงานของกรมการปกครอง (นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นต้น ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.44 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอน 2.2 ประชุมชี้แจงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.32 ซึ่งในขั้นตอนนี้ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ในขั้นตอนที่ 3 จัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนและเตรียมการ ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.62 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.2 ประชุมชี้แจงในพื้นที่เป้าหมาย ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.91 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.3 ร่วมเดินแนวเขต ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.06 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.4 เกรงใจรื่องเพื่อหาข้อยุติกรณีที่เกิดความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.08 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.5 ลงนามในบันทึกข้อตกลงยอมรับแนวเขต ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.14 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 3.6 การสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่ ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.06 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ในขั้นตอนที่ 4 ประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.1 ประชุมนำเสนอผลการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.46 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.2 พิจารณาแผนที่แนวเขตที่ได้รับการยอมรับและได้ทำบันทึกข้อตกลงจากราษฎร ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.69 ซึ่งในขั้นตอนนี้ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอน 4.3 ลงนามรับรองแนวเขต ส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.76 ซึ่งในขั้นตอนนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 สามารถแปลความหมายของการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ข้อเสนอแนะของราษฎรที่ต้องการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขต

- 1) เปิดโอกาสให้ราษฎรเข้าร่วมในการประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยหรือ อาจจะเป็นการเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุม
- 2) จัดตั้งคณะกรรมการร่วมตรวจสอบกิจกรรมการหมายแนวเขต และจัดให้มีการ ร่วมกันลาดตระเวนตรวจสอบแนวเขตอย่างต่อเนื่องระหว่างราษฎรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) ทำสัญลักษณ์แนวเขตให้ชัดเจนกว่าปัจจุบัน
- 4) ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการตรวจสอบข้อมูล เช่น ใช้แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน มาตรวจสอบในพื้นที่จริงด้วย เพื่อความถูกต้อง มากยิ่งขึ้น
- 5) ราษฎรบางครัวเรือนต้องการให้มีการสำรวจแนวเขตใหม่ ซึ่งบางครัวเรือน ได้ส่งตัวแทนมาเข้าร่วมกิจกรรมแล้วต้องการปรับปรุงแนวเขตในภายหลัง
- 6) จัดให้มีการประเมินผลของการประชุมในทุกขั้นตอน
- 7) ในขั้นตอนการเจรจาต่อรอง ต้องการให้มีคนกลางที่ไม่ใช่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาไกล่เกลี่ย เช่น เจ้าหน้าที่จากอำเภอ จังหวัดหรือผู้ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่มาร่วมเจรจาด้วย
- 8) เชิญผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณารับฟังข้อคิดเห็นและเป็น สักขีพยานในการลงนามรับรองแนวเขต

2. อภิปรายผล

การยอมรับในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์ ของราษฎรที่มีที่ทำกินติดกับเขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จากกิจกรรมการหมายแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ ซึ่งในระหว่างการเก็บ ข้อมูล ได้อธิบายและทำความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าของพื้นที่ดินทำกิน ซึ่งเป็น ประชากรในการศึกษาในครั้งนี้ได้เข้าใจถึงรายละเอียด วิธีการปฏิบัติ และผลการศึกษาในภาพรวม จากรายการทั้งหมดในขั้นตอนนี้ มีระดับการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ซึ่งสอดคล้องกับปรินดา สุปัญญาพันธ์ (2539) ได้สรุปการยอมรับว่า เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่ ความเชื่อในสิ่งที่ได้รับข้อมูลมา ได้รับข้อมูลครั้งแรกจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่นึกคิดและเกิดขึ้นใน จิตใจ ซึ่งภายหลังจากได้รับข้อมูลทำให้เกิดความสนใจแล้วเกิดความเข้าใจมากขึ้นจนเกิดการ ยอมรับ

ขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในระหว่างการเก็บข้อมูล ได้อธิบายและทำความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าของพื้นที่ดินทำกิน ซึ่งเป็นประชากรในการศึกษาในครั้งนี้ และผลการศึกษาในภาพรวมจากรายการทั้งหมดในขั้นตอนนี้ มีระดับการยอมรับอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18

ในการจัดประชุมนี้ประชากรเห็นว่า หน่วยงานในท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชน เนื่องจากเป็นตัวแทนของประชาชน และมีเป้าหมายให้การทำงานนั้นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนท้องถิ่น ได้ตรงจุด ซึ่งสอดคล้องกับอรรถกัณฑ์ (2552) ที่ได้อธิบายว่า หน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเสียสละทรัพยากรที่มี รับทราบสิ่งที่เกิดขึ้นว่ามีอะไรเข้ามาในชุมชน เพื่อร่วมแก้ปัญหาหรือเพื่อสร้างประโยชน์ส่วนรวมและกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 3 จัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ผลการศึกษาในภาพรวมจากรายการทั้งหมดในขั้นตอนนี้ มีระดับการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ซึ่งในขั้นตอนนี้ประชากรได้เข้ามามีส่วนร่วมได้เห็นกระบวนการอย่างแท้จริง ได้ร่วมเดินหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในพื้นที่ของตนเองในสภาพพื้นที่จริง ได้เห็นกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง จึงมีการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับวันรักษ์ มิ่งมณีนากิน (2531) ซึ่งได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การเข้าร่วมของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่ต้องรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มาก ขึ้นอยู่กับว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล ผลการศึกษาในภาพรวมจากรายการทั้งหมดในขั้นตอนนี้ มีระดับการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรมการหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งประชากรที่ได้ศึกษามีการยอมรับในทุกขั้นตอนที่ผ่านมา แม้ว่าในบางขั้นตอนจะไม่ได้เข้าร่วมหรือยอมรับน้อยก็ตาม แต่ก็สามารถรับรู้และรับฟังมาจากการบอกกล่าวของคนในชุมชน และได้เห็นผลการดำเนินงานมาแล้วในขั้นก่อนหน้านี้ ประชากรจึงมีความมั่นใจว่าในขั้นตอนการดำเนินงานที่มีความถูกต้องและชัดเจนจึงเกิดการยอมรับ สอดคล้องกับดิเรก อุทัยห่วย (2524) ได้กล่าวไว้ว่าพื้นฐานของเกษตรกร ในด้านการฟัง การอ่าน รวมทั้งคิด

อย่างมีเหตุผลมีส่วนช่วยให้สร้างความเข้าใจระหว่างเพื่อนบ้านด้วยกัน รวมทั้งจากการที่เห็นว่ามี การปฏิบัติมาแล้วในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ซึ่งได้ผลดี จึงทำให้เกิดการยอมรับง่ายและรวดเร็วขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

3.1.1 รักษาระดับการยอมรับของราษฎรให้คงเดิมหรือมากกว่า โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การปลูกต้นไม้ตามแนวเขต เพื่อเป็นสัญลักษณ์แนวเขต หรืออาจจะช่วยกันทำเส้นทางตรวจการและแนวป้องกันไฟป่าเพื่อให้สะดวกต่อการลาดตระเวนแนวเขตร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง และป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า

3.1.2 นำข้อมูลมาจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระดับท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการหาแหล่งงบประมาณในการจัดทำหลักแนวเขตถาวร โดยขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่หรืองบประมาณจากแหล่งอื่นๆ

3.1.4 ขั้นตอนที่ได้รับการยอมรับของราษฎร ในระดับค่าเฉลี่ยที่น้อยกว่าขั้นตอนอื่นๆ เช่น ขั้นตอนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการเจรจาต่อรอง เพื่อหาข้อยุติ จัดให้มีการประชุม ประสานงาน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับราษฎรในพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ลดความหวาดระแวง เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎร

3.1.5 พื้นที่ที่ได้ผ่านกระบวนการหมายแนวเขตอย่างมีส่วนร่วม เจ้าของพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการจัดทำระบบสาธารณูปโภคให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องกังวลว่าจะรुकล้ำแนวเขตอีกต่อไป

3.1.6 สามารถนำผลการศึกษาไปปรับประยุกต์ใช้ให้เป็นต้นแบบในการจัดการพื้นที่อนุรักษ์อื่นๆ ต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับกิจกรรมการหมายแนวเขต โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่

3.2.2 ศึกษาเรื่องการเปิดรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่

3.2.3 ศึกษาระดับการยอมรับของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในกิจกรรมการหมาย
แนวเขต โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมป่าไม้. (2539). *100ปี กรมป่าไม้*. กรุงเทพฯ: ส่วนผลิตสื่อ กรมป่าไม้.
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2547). *คู่มือการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า*. กรุงเทพมหานคร: สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช.
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. (2557). *แผนแม่บทพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ*. สืบค้นจาก <https://docs.google.com/file/d/0B1Mr97SSr3AKanZnc3dKb-XdvdHM/edit?pref=2&pli=1>
- เกษม จันทร์แก้ว. (2527). *การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ขวัญตา กิระวิสาสกิจ. (2542). การยอมรับมาตรฐาน ISO 9000 ของพนักงานโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จ กรณีศึกษาบริษัท ทีพีไอ คอนกรีต จำกัด. (ภาคนิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ไม้ได้ดีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. (2529). การยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ของเกษตรกรชาวเมืองจังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จุฑามาศ ปินทุภาส. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร ในตำบลช่อแล อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- จรีพร กาญจนการุณ และวาสนา วงศ์ฉายา. (2553). การยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตรของชุมชนบ้านของแหละ. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร, 4(1), 94.
- ดารา คำภักดี, ปรียานุช บัญญัติ และสุภวรรณ ตันติอำไพ. (2549). การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ดิษฐ์กร สิงห์ยะเมือง. (2547). *การยอมรับบทบาทผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ ศึกษากรณีจังหวัดร้อยเอ็ด*. (ภาคนิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ดีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- ดิเรก ฤกษ์ห่อราย. (2524). *หลักการส่งเสริมเกษตร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ตระกูล นามโลมา และวิโรจน์ โรจน์สุวรรณิชกร. (2546). *การยอมรับของเกษตรกรต่อการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปุ๋ยพืชสด ร่วมกับปุ๋ยเคมีในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อปลูกคะน้า* (กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นัทธ์หทัย ศิริวิริยะสมบุรณ์, ชำรงค์ เมฆโหรา และทิพวรรณ ลิมังกูร. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพมหานคร.
- ปรีนดา สุปัญญาพันธ์. (2539). *การแพร่กระจายแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยของบุคลากรทางการแพทย์ (ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กรุงเทพมหานคร.
- พยงค์ ฉัตรวิรุฬห์. (2543). *กฎหมายว่าด้วยการป่าไม้*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: อนิเมทพรีนซ์แอนด์ ดีไซน์.
- ไพบุลย์ สุทธิสุภา. (2525). *ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีแผนใหม่ ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่ : คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุพาพร รุ่งงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาณในการปฏิรูประบบราชการ*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วรุสิริ ฝั้นคำอ้าย. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษตำบลสันทราย อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). *การพัฒนาชนบทไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ 2. (2558). *ผลการดำเนินงานกิจกรรมการหมายแนวเขตโดยความร่วมมือของชุมชน บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ*.

- สุพัตรา ถนอมวงศ์. (2551). *ความตระหนักต่อการจัดการขยะของผู้อยู่อาศัยบริเวณริมคลองรังสิตประยูรศักดิ์ ศึกษากรณี ตำบลบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี*. (ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการและทบทวมหาวิทยาลัย. (2546). *บทสรุปการดำเนินงาน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*. ใน *เอกสารชุด โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*, กรุงเทพมหานคร.
- สำเร็จ จันทสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. (2547). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อมรรัตน์ พุ่มน้ำเต็ม. (2550). *การยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัดภูเมียง ภูสอยดาว*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.
- อกิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภากการพิมพ์.
- อดิศักดิ์ ภูสิทธิ์วงศานุยุต, สันต์ เกตุปราณีต และดรรรชนี เอ็มพันธ์. (2555). *การยอมรับของราษฎรท้องถิ่นต่อการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว จังหวัดตราด*. *วารสารการ จัดการป่าไม้*, 6 (12), 18-35.
- The Phukhio – EU Project. (2002). *Logical Framework Workshops Final Report*.

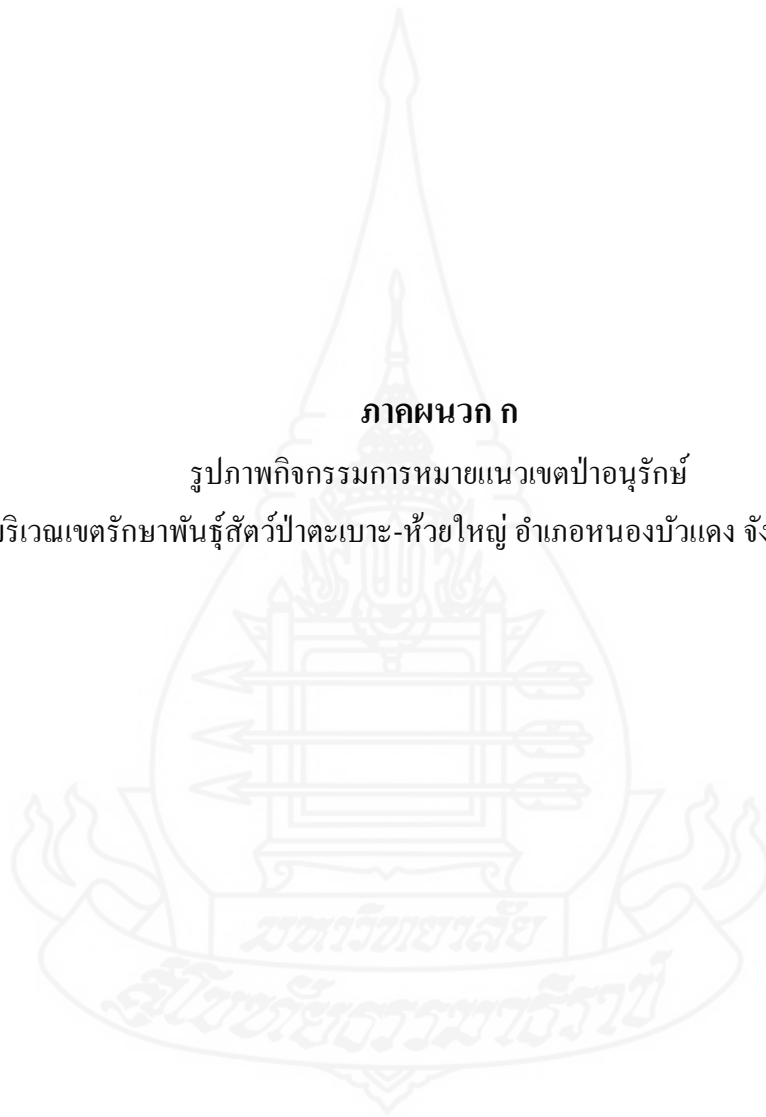
ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รูปภาพกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

รูปภาพขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่

รูปภาพขั้นตอนที่ 2 การจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รูปภาพขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์
และทำบันทึกข้อตกลง

รูปภาพขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์
และทำบันทึกข้อตกลง

รูปภาพขั้นตอนที่ 3 การจัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมายและร่วมเดินหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์
และทำบันทึกข้อตกลง

รูปภาพขั้นตอนที่ 4 การประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมีส่วนร่วมในระดับตำบล

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา

โครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ

**เรื่อง การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ**

นายนิรวัฒน์ วินากร

หลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต

วิชาเอกการจัดการทรัพยากรเกษตร แขนงวิชาการจัดการการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา

โครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมยแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ระดับการยอมรับและความต้องการในการปรับปรุงกิจกรรมการหมย
แนวเขตป่าอนุรักษ์

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ – ชื่อสกุล.....
2. ที่อยู่.....
3. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
---------------------------------	----------------------------------
4. อายุ

☐ 1. อายุต่ำกว่า 20 ปี	☐ 3. อายุระหว่าง 41-60 ปี
☐ 2. อายุระหว่าง 20-40 ปี	☐ 4. อายุมากกว่า 60 ปี
5. ระดับการศึกษา

☐ 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ 3. มัธยมศึกษา
☐ 2. ประถมศึกษา	☐ 4. สูงกว่ามัธยมศึกษา
6. ในชุมชนของท่าน ท่านมีบทบาทหน้าที่อะไร

☐ 1. ไม่มีบทบาทหน้าที่	☐ 3. สมาชิก อบต.
☐ 2. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	☐ 4. อื่นๆ (ระบุ).....

7. รายได้รวมต่อปี

1. รายได้น้อยกว่า 20,000 บาท 3. รายได้ตั้งแต่ 35,001-50,000 บาท
2. รายได้ตั้งแต่ 20,000-35,000 บาท 4. รายได้มากกว่า 50,000 บาท

8. รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดินถือครองทั้งหมด

1. มีพื้นที่น้อยกว่า 5 ไร่ 3. มีพื้นที่ 10-25 ไร่
2. มีพื้นที่ 5-10 ไร่ 4. มีพื้นที่มากกว่า 25 ไร่

ตอนที่ 2 ระดับการยอมรับและความต้องการในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ท่านเห็นว่าเป็นข้อความที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ขั้นตอน	ระดับการยอมรับ					ความต้องการในการปรับปรุงกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์
	(1) ยอมรับ น้อย ที่สุด	(2) ยอมรับ น้อย	(3) ยอมรับ ปาน กลาง	(4) ยอมรับ มาก	(5) ยอมรับ มาก ที่สุด	
1. การตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่						
1.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมความพร้อม ทำความเข้าใจ กรอบแนวคิด หลักการในกระบวนการการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์						
1.2 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลรายละเอียดในพื้นที่เป้าหมาย ในเบื้องต้น เช่น จำนวนและรายชื่อราษฎรผู้ที่มีที่ดินทำกินคิดแนวเขตป่าอนุรักษ์ สภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น						
1.3 เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เดินตรวจสอบแนวเขตเบื้องต้นในพื้นที่จริง						

ขั้นตอน	(1) ยอมรับ น้อย ที่สุด	(2) ยอมรับ น้อย	(3) ยอมรับ ปาน กลาง	(4) ยอมรับ มาก	(5) ยอมรับ มาก ที่สุด	ความต้องการในการ ปรับปรุงกิจกรรมการ หมายแนวเขต ป่าอนุรักษ์
2.ประชุมชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
2.1 ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด หน่วยงานของกรม การปกครอง (นายอำเภอ ปลัด อำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นต้น						
2.2 ประชุมชี้แจงให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบในกิจกรรมการหมาย แนวเขตป่าอนุรักษ์						
3. จัดประชุมชี้แจงหมู่บ้านเป้าหมาย และร่วมเดินหมายแนวเขต ป่าอนุรักษ์ และทำบันทึกข้อตกลง						
3.1 ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนและ เตรียมการ						
3.2 ประชุมชี้แจง ในพื้นเป้าหมาย						
3.3 ร่วมเดินแนวเขต						
3.4 เกรงใจร้องเพื่อหาข้อยุติกรณีที่เกิด ความขัดแย้ง						
3.5 ลงนามในบันทึกข้อตกลงยอมรับ แนวเขต						
3.6 สรุปผลดำเนินงานในพื้นที่						
4.ประชุมพิจารณาแผนที่แนวเขตแบบมี ส่วนร่วมในระดับตำบล						
4.1 ประชุมนำเสนอผลการดำเนินงาน						
4.2 พิจารณาแผนที่แนวเขตที่ได้รับการ ยอมรับและทำบันทึกข้อตกลง						
4.3 ลงนามรับรองแนวเขต						
ทำนยอมรับกิจกรรมการหมายแนวเขต ป่าอนุรักษ์ ในระดับใด						

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

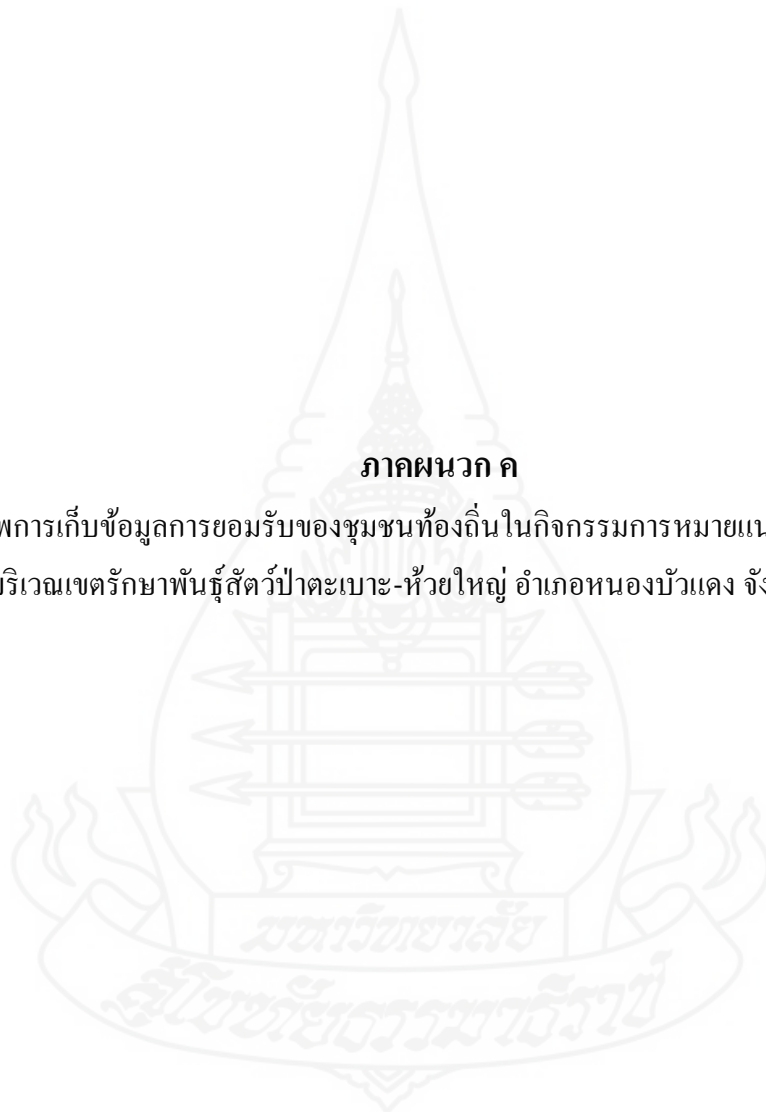
.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ภาคผนวก ค

รูปภาพการเก็บข้อมูลการยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการหมายแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

รูปภาพ ทีมสำรวจข้อมูล การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการขยายแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

รูปภาพ การสำรวจข้อมูล การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการขยายแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในท้องที่ตำบลถ้ำวัวแดง
อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

รูปภาพ การสำรวจข้อมูล การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการขยายแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในท้องที่ตำบลนางแดด
อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

รูปภาพ การสำรวจข้อมูล การยอมรับของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมการขยายแนวเขตป่าอนุรักษ์
บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ในท้องที่ตำบลนางแดด
อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายนิรวัฒน์ วินากร
วัน เดือน ปีเกิด	12 พฤศจิกายน 2528
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วนศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2550
สถานที่ทำงาน	ฝ่ายพัฒนาการจัดการพื้นที่กั้นชน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ 2 อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ
ตำแหน่ง	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

